

ACC. N:R M. 16813: 1-81.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Bernt Svensson, Glimåkra*
Härad: *Ö. Göinge* Berättare: *se uppt. bladens baksida!*
Socken: *Glimåkra* Berättarens yrke: _____
Uppteckningsår: *1960 - 1964* Född år _____ i _____

Inventering av torp i Glimåkra. s. 1-81.

(foton s. 9a ö. 22a)

Skriv endast på denna sida.

ACC. N:R M. 16813:1.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Torp ,backstugor och jordstugor i Glimåkra kommun 1870-1960.

Torpstugorna i byggnaden voro i regel uppförda i liggande plank, från 2 tums till 4 tums, tjocklek. De vanligaste sammansättningarna voro 1 måd stolpar, 2 zinkade med släta hörn, 3 gradade i såväl ytter som innerväggar. Och i de flesta fallen voro bostad och ladugård sammanbyggda, och då var bostaden i ena ändan, först 2 kamrar utan eldstad som användes till finrum och sängkammare, så kom storstugan som gick tvärs över byggnaden och här var eldstad, stugan användes som vardagsrum och ganska ofta till verkstad om vintrarna, så var det en murning av gråsten med bakugn cirka $3\frac{1}{2}$ a 4 m i fyrkant så var det kök och förstuga mitt emot varandra, så kom då en lada för foder samt loge och kostallet, med avdelade kättar för får och gris, ovanpå kostallet var plattsen för ängshöet, på dessa torpstugor var det vanlig takresning med tak av läkte och spån.

Men på många torp der husen lågo högt var det utgrävt under logan der djuren fingo sin bostad, der var i regel varmare än der uppe men så var der inga fönster utan djuren fingo stå i mörker vintern igenom. De flesta av byggnaderna voro klädda med bräder på den del av husen som bostaden var belägen. Nämnas kan att någon sockel förekom sällan utan fotträn lades så gott som direkt på marken endast någon tunn stenkärva användes för fotträet att vila på.

I de allra flesta fallen då det gällde torp eller backstugor fingo torparna själva hålla byggnader, här i dessa trakter.

12/2-61

2/

ACC. N:R M. 16813:2.

2

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Backstugorna voro ingrävda i en grusbacke, med hela baksidan murad av gråsten, utan fönster, och rappad med lerbruk, gavlarna murades av gråsten upp till nedersta delen av fönstret, på dessa murar lades så fotträn, framsidan var här helt av trä, bräder eller plank, men fotträt lades här nästan på bara marken, endast några tunna stenar så att det inte låg för nära marken. Fönstren på gavlar och framsidan passades in som på ett vanligt hus, murningen låg för det mesta mitt i huset med ett rum i vardera ändan och kök och förstuga mitt emot varandra, men i en del fall fanns inget kök, utan då användes kök och förstuga som ett. Vanlig takresning och spåntak, men då gick takskägget ner till jorden på baksidan. I dessa var det i flesta fallen golv av bräder.

Av jordstugor fanns ett par sorter, en sort fyrkant 6x6 m, med murad av gråsten upp till en höjd av $1\frac{1}{2}$ m runt om sedan väggar och tak av trä som vanligt, den andra sorten 6x4 m helt murad av gråsten till en höjd av två meter, med vanlig takresning och ett par uttag i muren till ett par små fönster samt på ena gaveln uttag till en dörr, och den andra gaveln utgordes av ett stort stenblock, med eldstaden i hörnan av rummet med jordgolv.

Backstugor och jordstugor voro de sämst lottades bostäder, backar och sten fanns här gott om, arbetskraft hade dom i vanliga fall gott om och arbetet kunde de själva göra, de enda fördelarna man kunde räkna med var att det blev de billigaste bostäder som kunde uppbringas för de sämst lottade.

ACC. N:R M. 16813:3.

3
FOLKLIVS-
ARKIVET

Sven Pärsson Nordkvist född 1824 i Glimåkra, samt hans hustru Elna /kag-Elnan/ med sina barn Jöns född 1850, August f 1859, samt Per Nordkvist. LUND

Dessa folk benämnt kojfolket, äro upphovet till en stor del av backstugorna i Görbjörnarp och Glimåkra, således har Sven Persson haft en backstuga strax öster om stenbrottet på Per Görnebrands ägor, strax intill har sonen Per haft en torpstuga, August Nordkvist byggde husen på kontorpet, nuvarande Hansina Nilsson i Görbjörnarp, husen senare helt ombyggda, så byggde dom en backstuga bakom torpet Tocka-Larssons dit änkan efter Kalssingen flyttade och hon dog ett par år efter då husen sedan revos ner, I början på 1860 talet byggde dom Boalta-Månsas backstuga i Bosarp, den äges nu av byggdevårdskommitten i Glimåkra. 1888 städjade och byggde Per Nordkvist torpet strax norr om trollbadet, som senare köptes av skärare-Karnan, så har dom byggt Palmatorpet dit Jöns flyttade på 1880 talet från Snararp, så har vi lite närmare samhället Sermans detta har August byggt, samt strax intill Ila-Hannas som de även byggt, samt nere vid samhället Rönns som var deras verk och så i backen andra sidan vägen levde Sven och Älna sina sista dagar i en backstuga, då föräldrarna dog flyttade flyttade Per och August från trakten, Tillgren flyttade redan 1905 till Farstorp.

Dessa hus benämndes med ordet kojor så fingo även dessa som byggde dem kallas för kojfolket. Förutom dessa nämnda kojor började Per på två till den ena i backen utmed vägen till Görbjörnarp, der Boalt och Görbjörnarpsvägen delas, och den andra strax sydöst om Johan Landers der resterna ännu fins kvar.

1916813:4

Torp och backstugor. 1870-1960.

ACC. N:R M.

4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ekeröd nr 1. Ejnar Malms	3 torp	1 backstuga	summa 4 -- 3 kvar
Ekeröd nr 1:3 Birger Persson	6 "		6 -- 2 "
Görbjörnarp nr 1 Gösta Bengtsson	4 "	1 "	5 -- 3 "
" nr 2, Per Görnebrand	2 "	2 "	4 -- 0 "
" nr 3 Johan Jönsson	2 "	1 "	3 -- 1 "
" Thure Wulvs		1	1 -- 0 "
Görbjörnarp-Bosarp, John Bosrup		2	2 -- 1 "
Bosarp nr 1. Malte Jönsson.	1 "		1 -- 0 "
" nr 1,3 John Bosrup	2 "		2 -- 0 "
Romperöd Mats Svensson	3 "		3 -- 1 "
Tockarp nr 1 Per Svensson	2 "		2 -- 2 "
" nr 2 Oskar Bengtsson	7 "		7 -- 7 "
Dessutom ett gatuhus på nr 32	2 st	8 st	4 ost 20 st

på nr 2. Tockarp.
Revs på 1880 talet.

Endast 1 backstuga kvar.

De torpstugor som nu finnas kvar äro friköpta och antingen renoverade eller också ombyggda helt eller delvis.

ACC. N:R M. 16813:5.

5.
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ekeröd 1.Grindstugan 1:12) 6 kr årligen i arende att erläggas den 1 st
Nov, årligen samt hålla stängsel omkring tomten, och se till att gri-
den över Boaltsvägen hålles stå ngd under sommarmånaderna.

Det var gamla hus som flyttades från Jöns Svenssons ägor i Jularp och
köptes av stenarbetare Ernst Jönsson(kol-Ernsten) och byggdes upp här
1903, byggmästare var soldaten Nils Johnsson Flink, två rum i vardera
ändan, med kök och förstuga mitt emot varandra, gråstensmur, bakugn och
öppen fyr, en kammare ovanpå. De första åren hyrdes hela huset ut till
stenarbetare ungarlar, Ernst var själv ungarl. De som först hyrde här
voro bröderna Ola, bas, Nils smed, samt Gustav Persson, smedhantlangare
samtliga från Vånga, Axel Malmkvist, Strandberg, Karl Samuelsson och
smeden Theodor Hultgren som firade sitt bröllop här.

1905 sålde Ernst huset till Nils Persson, denne sålde det 1908 till
stenarbetaren Johan Lander för ett pris av 1200 kr, Nils reste till
Amerika och kom alldrig tillbaks igen, 1916 sålde Lander huset till
Hjalmer Johnsson stenarbetare för ett pris av 1800 kr, och 1925 köpte
jag huset för 3800 kr och friköpte tomten 1936 till ett pris av 300 kr
areal 2261 kvm. Kontrakt fins.

Avskrift, Kontrakt.

ACC. N:R M. 16813:6.

6
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Till spannmålshandlaren E Kato i Glimåkra, bortarrenderar jag undertecknad egare å 1,3 mantal kronoskattehemman n o Ekeröd i Glimåkra socken och Östra Göinge Härad, på fyrtionio (49) års tid räknat från denna dag, till samma datum 1956 nittonhundrafemtiosex, den torplägenhet som stenarbetaren Ernst Jönsson derstädes bebyggt och ännu bebor, utgörande i areal cirka två (2) skäppeland efter de gränser som nu befinnes vara utstakade mot följande villkor.

Kontraktinnehavaren betalar i arende till jordägaren den 1 ste November varje år sex (6) kronor, och är dessutom skyldig hålla sådan stängsel omkring torplägenheten att den gör fred för de kreatur jordägaren utsläpper på bete, ävenså den grinden över allmänna vägen mellan Bosarps Och Ekeröds Ägor, som är belägen mittför torplägenheten, samt hava tillsyn till att den är stängd under den tiden kreaturen äro ute på bete.

Efter kontrakttidens slut är kontraktinnehavaren skyldig att byggnaderna från lägenheten bortföra, såvida ej ny överenskomelse med jordägaren dessförinnan träffats, utan ersättning för gorda förbättringar. Planterade träd och buskar får ej skadas eller bortföras. Då härovan föreskrifter skyldigheter av kontraktinnehavaren fullgöres så lovar jag härmed en orubbad besittning å ovannämnda arendetid.

Sålunda överenskommit Ekeröd den 14 Mars 1907 Pär Malm jordägare.

Med ovanstående kontrakt förklarar jag mig nöjd, och förbinder mig att till alla delar uppfylla. Pontus E Cato. Bevittnas av Jöns Olsson Trutseröd C Svensson Glimåkra.

2/

ACC. N:R M. 16813:4

7

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Transport. Detta kontrakt transpoteras med samma skyldigheter och samma rättigheter som det samma föreskriver. Med full äganderätt till C, Svensson. Glimåkra den 28-2-1910, Pontus E Cato.

Bevittnas, Trued Nicklasson Hullingaröd. August Persson Eskeröd.

Transport.

Å andra sidan stående kontrakt transpoteras härmed till Herr Johan Lander Ekeröd, med samma rättigheter och samma skyldigheter som ovanstående av herr P E Cato Glimåkra, till Carl Svensson Glimåkra givna transport visar. Glimåkra den 28-12-1910-C Svensson.

Bevittnas. Oskar Svensson. J P Karlström Häggryda.

Transport. Å andra sidan stående kontrakt transpoteras härmed till herrar C H Jeppsson Glimåkra. Per Malm Hittarp och Elof Nilsson Bosarp med samma rättigheter och skyldigheter som ovanstående.

Ekeröd pr Glimåkra den 30 Juni 1915 Johan Lander.

Bevittnas, L Svensson Gl, B Thomsson Gl.

Transport. Förestående kontrakt transpoteras på Sven Bernt Svensson i Bosarp. Ekeröd den 7 December 1924. Hjalmer Johnsson.

Förklaring.

Kontraktet gick som säkerhet mot borgen.

ACC. N:R M. 16813:8.

8
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ekeröd 1. Björkvists 1/5 byggt omkring 1870 av soldaten Per Svnsson Björkvist som sålde till stenarbetaren Alfrid Nilsson 1905, renoverades 1912, lagfart 1914 areal 2545 kvm, huset trä 1 vån, 5 rum och kök, bostad och uthus sammanbyggda, Nilsson sålde det 1946 till stenarb, Hilding Linder, husen ytterligare renoverade.

Ekeröd 1. I backen mellan Ejnars Malms gård och Järnvägen låg en jordstuga, der skräddare Bengtssons farfader bott, nämligen Olof Bengtsson född 1795 och död 1865 då stugan antagligen revs ner strax efter, här var tre bröder, nämligen Nils Olsson f 1822 skomakare och torpare i Ljunghagen i Romperöds skog, senare bosatt i Tockarps gatuhus, Bengt Olsson som bosatte sig i Stolparöd, skräddarens far, Bengt var född 1827, samt Ola Olsson (gesällen) f 1832 bosatte sig i Görbjörnarp som repslagare.

Ekeröd 1. Mattsas. Sissa Nilsson övertog husen efter sin fader Nils Mattsson steg och takrännemakare, Husen trä, 1 vån, 1 läg, 4 rum och kök byggt på 1890 talet, friköpt omkring 1936.

Ekeröd 1,3. Myllaretorpet, utmed vägen mot Görbjörnarp, byggnader i trä, vinkelbyggnad sammanbyggt bostad och uthus, födde två kor och en häst jämte smådjur, bostaden två kammare utan eldstad storstuga tvärs över byggnaden det användes både som vardagsrum och verkstad om vintern för träskotillverkning kök och förstuga mitt emot varandra med en stor gråstensmur emellan öppen fyr samt bakugn, ett litet rum samt innanför detta ett stort rum utan eldstad, lada, loge och lada igen, så vinkelbyggnaden var fähuset och avdelat för får och gris samt vagnsport,

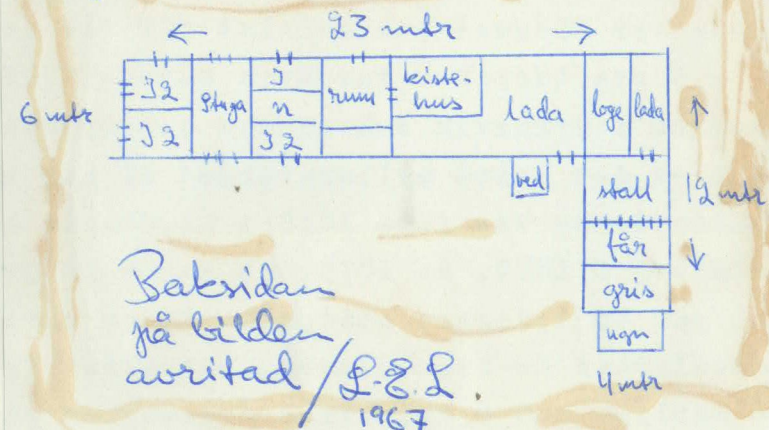
Sista torparen var Sven Olsson född i Romperöd 1858, arrenderade kvarnen i Tranevik och senare i Romperöd derav namnet myllare-Svennan så blev det också myllaretorpet då han köpte torpet 1885, av koperal J Thulin denne var född 1848 i Gl, Thulin övertog det av Jöns Hansson Holmberg f 1829, år 1875, och denne av Sven Jönsson år 1860 då torpet ett par år tidigare städjats. Husen revs 1909 och flyttades ner i kassalyckan av Sven Olsson, kontraktet för torpet skulle hava varit 12 manliga och 6 kvinnliga dagsverken på år, samt inhysande och passande av bondens får under sommarmånaderna, Sven Olsson var Träskomakare.

På sommaren 1905 fick torpets mosse besök av en stork om kvällarna ett par veckors tid, samma sommar vandrade en fin kronhjort över torpets ägor, och om vintrarna brukade det komma dussintals med rapphöns upp från mossen och söka mat och skydd under logan. Svedjelyckorna voro ännu i bruk 1885 då far övertog torpet, så använde han även en skvaltkvarn vid vägskälet nere vid Bosarp 1886-87.

Upptecknare: B S. Bent Ivenson, Glimakra

Myllaretorpet, Ekeröd, Glimåkra

Bakridan
på bilden
avritad / L.E.L
1967

ACC. N:R M. 16813:10.

10
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Ekeröd 1:3. Kongens, Byggnader av trä, två rum och förstuga, bostad och uthus sammanbyggda, kostallet i källaren, en ko, husen revos 1896 då änkan efter Bengt Johnsson dog, Bengt dog 1894 och var född 1814, jorden slogs samman med myllaretorpet. Bengt var zinkare, det vill säga att han lagade sönderslagna ler och stenkärl med kitt och ståltråd tunt skitt ströks på kanterna så borrades det hål i de söndriga bitarna mitt för vartannat en krampa av ståltråd sattes i hålen och böjdes och så virades en ring av ståltråd omkring fatet så kunde det användas på nytt att hava mjölk i. Namnet Kongen hadde han fått vid ett dryckesgille, på skämt. Husens stölek $13 \times 5\frac{1}{2}$ meter.

Ekeröd 1:3. Kallsingens. Mittemot kongens väster om vägen låg kallsingens byggnaderna trä, tre rum kök och förstuga, lada, loge och lada igen sammanbyggt, korna i källaren 2 kor. Sista torparen Jöns Karlsson/kallsingen/ född 1837 i Gl, dog 1901, Jöns övertog torpet av Pär Svensson/skärare-Pällen/år 1876. Pär hadde övertagit torpet 1869, namnet kallsingen var ett skällsord därför att Jöns inte var riktigt ärlig, och gick även en förtidig död till mötes, Jöns var steg och takrännemakare, sakerna avyttrades i Kristianstad dit de forslades landvägen medels hästskutts. Jöns var även trodd om att kunna sätta sjukdom på djur, Änkan Nilla flyttade upp i en backstuga i Görbjörnarp men dog endast ett par år senare. Husen revos 1903-04. Husens storlek $15 \times 5\frac{1}{2}$ meter.

Båda dessa torp lågo utmed vägen till Görbjörnarp.

ACC. N:R M. 16813://.

Ekeröd 1:3. Hagmannatorpet. Ägare banarbetare Nils Jönsson som övertog det genom köp av Karl Andesson/krabbe/år Karl övertog det av träs-
träskomakare och stenarbetaren Ola Hagman, Hagman övertog det av korg-
makaren Sven Wärmning och huset byggdes av Martin Brandet år 1897,
husen trä med 3 rum och kök samt förstuga. Husen hava ändrats om nästan
helt under årens lopp. Utmed vägen till Görbjörnarp.

Ekeröd 1:3. Bedatorpet. Uppe på backen, mitt emot och öster om Hilding
Linders låg ett torp som vi inte vet mycket om, men der bodde en sko-
makare vid namn Per Persson på 1870 talet, husen revos ner på 1880 talet.

Ekeröd 1:3. Ekeröds-Annes. Annes stuga som det nu heter, var inte ett
torp i egentlig mening, men har ett vist intresse ur ett par synpunkter,
Dels därför att Anna Olsson som levde der på 1800 talets senare del,
var en mycket omtalad kvinna på grund av sin stora läkekonst, då det
var svårt att få tag uti läkare.

Sedan kan man säga att Glimåkra möbelindustri är barnfödd här, därför
att Sven Olsson och Nils Nilsson hyrde här och arbetade i kompani då
de beslutade att starta Glimåkra första snickerifabrik för maskindrift
år 1906. Huset äges nu av Disponent Birger Persson som gjort en grundlig
renovering och det pryder sin plats i den fagra naturen.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

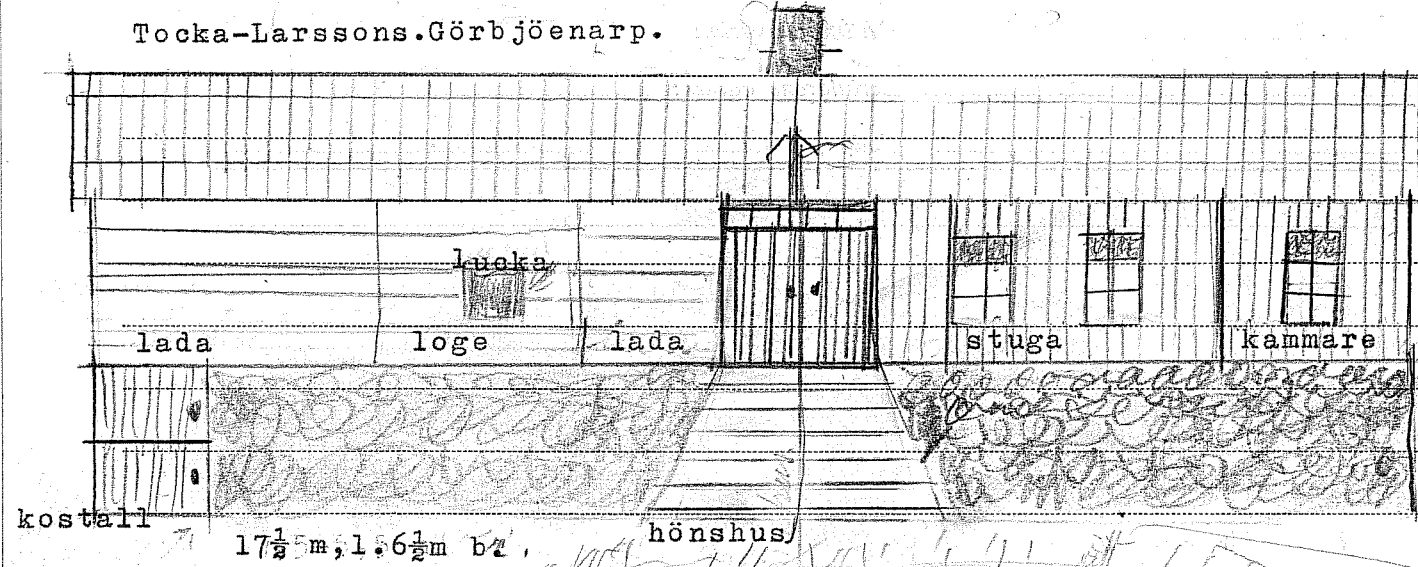
ACC. N:R M. 16813:12.

Görbjörnarp 1. Tocka-Larssons, byggnader trä, två tums liggande plank, gradat i hörnen och mellanväggarna, bostad två kammara, och storstugan gick tvärs över byggnaden, kök och förstuga mitt mot varandra med en stor gråstensmurning med bakugn emellan, bostad och uthus i ett, lada, loge och lada igen, så hadde korna sin platts i källaren utan fönster, två kor, hönsen hadde sin bostad på vinden över bostaden så de använde samma ingång genom förstugan liksom folket. Lina Larsson var den sista som brukade torpet, hon dog 1938, så gick både jord och hus till bonden. husen stodo kvar ända till 1962 då husen revos och ett stenbrott öppnades der husen stått. Lina övertog torpet efter sin broder Viktor Larsson och denne övertog det av sina föräldrar Hanna och Lars Nicklasson dessa kommo till torpet omkring 1880. Viktor tillverkade band för laggkärl, av hassellkäppar, så hadde han tämjtt korna så han drev jorden med dem, husens storlek 19x5 m. Lars var kommen från Tockarp derför namnet Tocka-Larssen.

Görbjörnarp 1. Kalsa-Nillans en backstuga ett hundratals meter nordväst om föregående torp, stugan byggdes av Nordkvistarna på 1890 talet och änkan efter kallsingen flyttade dit efter mannens död, ¹⁹⁰¹ men levde blott ett par år varefter husen revos ner, byggnaderna 9x4 m 2rum, kök och förstuga i ett, hela baksidan upptill till taket, samt ugävlarna upptill till undesta delen av fönstren voro murade med gråsten.

12
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Tocka-Larssons.Görbjöenarp.

Kallsa-Millans backstuga st9x4 m. kök och förstuga i ett,ett rum i vardera ändan,hela baksidan murad av sten och gavlarna upp till fönstren.

Görbjörnarp

ACC. N:R M. 16813:14

14
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Görbjörnarp 1. Kontatorpet, eller länge-Begtsas, ägare Hansina Nils-son, byggnaderna trä, men helt ombyggda av Hansinas fader Nils Persson som även fick ett nytt kontrakt 1912 men nu är jorden friköpt, Nils Persson övertog det efter Bengt Bengtsson/länge-Bengt/ husen byggdes omkring 1880 av August Nordkvist. Senaste kontraktet fins.

Görbjörnarp 1. Gesellens. Ägare Ragnar Ekstrand, husen trä och senare tillbygda, de voro förmt en kammare och förstuga ett större rum samt kök, med murningen delvis utanför väggen, Ragnar övertog det av sin fader Nils Ekstrand båda stenarbetare, denne övertog det av stenarb, Karl Nilsson och denne av bergsmeden Teodor Hultgren och denne av Ola Olsson /gesällen/ ett namn som han fått på skämt, Ola kom hit omkring 1880. Ola var repslagare och Karna samt Ola har lagt flera hundra famnar rep till att vira om Amerikakofforter så länge dom voro tillverkade av trä. Men Ola var en stor klockbytare ett folknöje omkring sekelskiftet 1900, Ola gick en dag till Broby Marknad och hade ett fickur med sig dit bytte 7 gånger för dagen och tjänade 1,75 i pengar och hade likväl samma ur med sig hem som han haft med sig på morgonen. när han gick dit. Obsdaglönen på den tiden hållde sig omkring 75 öre.

Avskrift,

Arendekontrakt.

ACC. N:R M. 16813:15

15
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Till torparen Nils Persson Söndraryd bortarenderar jag på mitt ägande hemman n:o 2-1 +16 mantal Görbjörnarp det skädda torpet för en städje summa (75) kronor på 49 års besittningsrätt räknat från i dag, torparen skall dessutom årligen utgöra femton dagverke 7 mans och 8 kvinns dagsverke på åbons kosthåll, när torparen redligen och årligen utgör föreskrivna punkter får han taga risbränne för eget behov, Görbjörnarp den 20 Januari 1912, Edvard Bengtsson.

Med ovanstående kontrakt förklarar jag mig nöjd och förbinder jag mig densammes fullgörande dag som ovan, Nils Persson.

Bevittnas av

Viktor Larsson.

Karolina Larsson. Båda i Görbjörnarp.

År 1912 den 2 September å lagtima ting med Ö Göinge härad söktes på grund av denna handling, inteckning uti 1-16 mantal nr- 2 g Görbjörnarp till säkerhet för nyttjanderätt till viss jord, men ärendet uppskuts till den 13 januari 1913. På häradsrättens vägnar. ?

ACC. N:R M. 16813:16

Görbjörnarp 2. Kojtäppet eller fettetäppet, fettor betyder sådana mäniskor som äro stora i orden, mensom inte våga stå till sina ord eller handlingar, med ett ord fega, det kan i vissa fall häntyda på kvinnans könsorgan, /Fetta/

Strax öster om berget på Per Görnebrands ägor in på åkern, fins läm, ningar dels äfter en backstuga der Sven Persson Nordkvist en gång bott och kanske även byggt den, här vet vi inget mera, men han hadde även en vanlig stuga på samma åker der hans son Per Nordkvist bodde denna stugan revs omkring 1880 talet,

Görbjörnarp 2. Skore Tuas. Strax sydväst om föregående nämnda torp låg ett annat torp Skore Tuas, byggnaderna delvis backstuga, med delvis backstuga menar jag att den är på ena långsidan och båda gavlarna murad med gråsten upp till understa delen på fönstren resten av trä så också framsidan, Tyve Jönsson som bott här sedan 1870 talet livnärde sig de sista åren på att sticka stumpor och vantar och dog omkring 1901-02. Varefter husen revos ner.

16
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16813:17.

Görbjörnarp 2. Holmbergatorpet, dragontorp ägare fr, Agnes Lander.
Byggnaderna trä, två rum och kök, fristående uthus, djur en ko, Agnes
köpte torpet av sina föräldrar Gunilla och Johan Lander, stenarbetare.
Lander köpte det 1915 och dessförinnan hade det varit flera ägare till
torpet och ibland borthyrt, på 1880 talet var Jöns Hansson Holmberg
torpare der, och sista tjänande dragonen hette Wittsell och tjänste vid
Skånska Dragonregementet. Torpet friköpt.

Görbjörnarp 2. Palmatorpet, Byggnaderna trä, tre rum kök och förstuga,
uthus och bostad i ett, sista brukaren var Bernt Persson som övertog
torpet av Palm båda stenarbetare, Palm övertog det av Per Nordkvist
omkring 1908 och Per övertog det 1905 av sin broder Jöns Tillgren som
bott der sedan 1880 talet och troligen byggt av deras fader Sven Persson
Samtliga Nordkvistar voro tillverkare av potatiskorgar av En.

17
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16813:18.

18.
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Görbjörnarp 3. Johans-Bengtes, byggnaderna trä om två rum, murningen vid gaveln så att stora rummet användes som både kök och vardagsrum, sista ägarna var Björkarna, men huset utdömdes som hälsovådligt varför det revs ner på 40 talet, förutvarande ägare voro /rallasmän/Nils Jönsson Gliåkra, samt stenarbetare Broström som köpte det omkring 1912 av Bengta Johansson som bott där sedan hon gifte sig på 1860 talet, Bengta var änka med 5 barn samtliga reste till Amerika och dog där så när som en som kom hem och dog här, Bengta var född på Ekstrannatorpet 1843, 1916 reste hon över till Amerika till sina barn, då 73 år, gjorde en påhellsning i hemorten efter krigets slut, men reste tillbaka igen och dog i Amerika.

Görbjörnarp 3. Ekstrannatorpet, byggnader trä, bostad samt uthus sammanbyggda, bostaden 3 rum och kök jämte förstuga, storstugan har ursprung - ligen varit med ryggås men ändrats om till slät tak, men då Karl Linder sålde det till sommarstuga 1956 plockade den nye ägaren fram ryggåsen igen, Karl Linder övertog efter sin fader och denne övertog det av August Nordkvist 1919, och denne av stenarbetaren Anders Ekstrand 1915, Ekstrand köpte det 1883 av Jöns Tyvesson för ett pris av 535 kr, men vi kan spåra torpet så långt tillbaka som på 1830 talet då ägaren hette Gustav Månsson. Torpet friköpt.

ACC. N:R M. 16813:19.

Görbjörnarp 3. Skäraretorpet, byggnader delvis backstuga, då det var murat med gråsten i höjd med nedersta delen av fönstren på ena långsidan och båda gavlarna, två rum, samt kök och förstuga i ett, byggnadens storlek 8x5m.

Torpet städjades och husen byggdes av Pär Nordkvist 1888, kontraktfinns/ men i slutet av 1890 talet köpte skärare-Karnan torpet och bodde der tills hon kom på ålderdomshemmet 1910, derefter bodde Ekbergs/-Bengta der i några år, husen revos omkring 1915-16.

Karna som flyttade från jordstugan ner till denna backstuga blev i alla fall en betydligt bättre bostad, men Karna såväl som andra ensamstående gummor fingo klara sig så länge de orkade med att karda spinna och sticka strumpor och vantar, så att de fingo det allra nödvändigaste för livets uppehälle, sedan väntade ålderdomshemmet som på den tiden inte var det bästa.

19.
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Avskrift, Kontrakt, skäraretorpet vid trollabackarna.

ACC. N:R M. 16813:20.

Till arb, Pär Nordkvist och hans hustru kärsti Bengtsdotter från Görbjörnarp hava vi undertecknade fränsålt en torplägenhet söder i utmarken, gränsar i söder till prästboställets rågång, i väster till Syen Johnssons rågång.

- 1) För nämnda torplägenhet skall torparen på åbons kost, utgöra(40) furtio dagsverken nämligen 25 mans och 15 kvinnliga.
- 2) de 10 mans skola göras om vintern, de andra 30 skola hålten mans och hålten kvinnliga göras vid påfodran, torparen skall årligen när åbon påfodrar till för stängsel upprätthålla, den stängseln mellan Sven Johnssons och åbons rågång från torplägenheten i norr till första märke, samt den stängsel i öster mellan prästhagen som åbo tillkommer.
- 3) Torparen får årligen i åbons lövskog hösta 400 lövkärvar efter utvisning, samt plocka kvistar för eget behov, samt fårbete för två får med lamm.
- 4) Torparen skall årligen vid Jultiden utbetala två kr i skatt, när torpfolken sig ordentligt sig uppföra, lovas dem en fast besittningsrätt i 49 års tid räknas från nästkommande 25 Mars.

Sålunda avhandlat Görbjörnarp den 7 Okt, 1888, Jöns Jönsson,
Bengta Månsdotter.

Med ovanstående köp förklara vi oss nöjda samt förbinder vi oss detta fullgöra. Dag som ovan Pär Nordkvist,

Bevittnas.

Bengt Jönsson Tockarp.

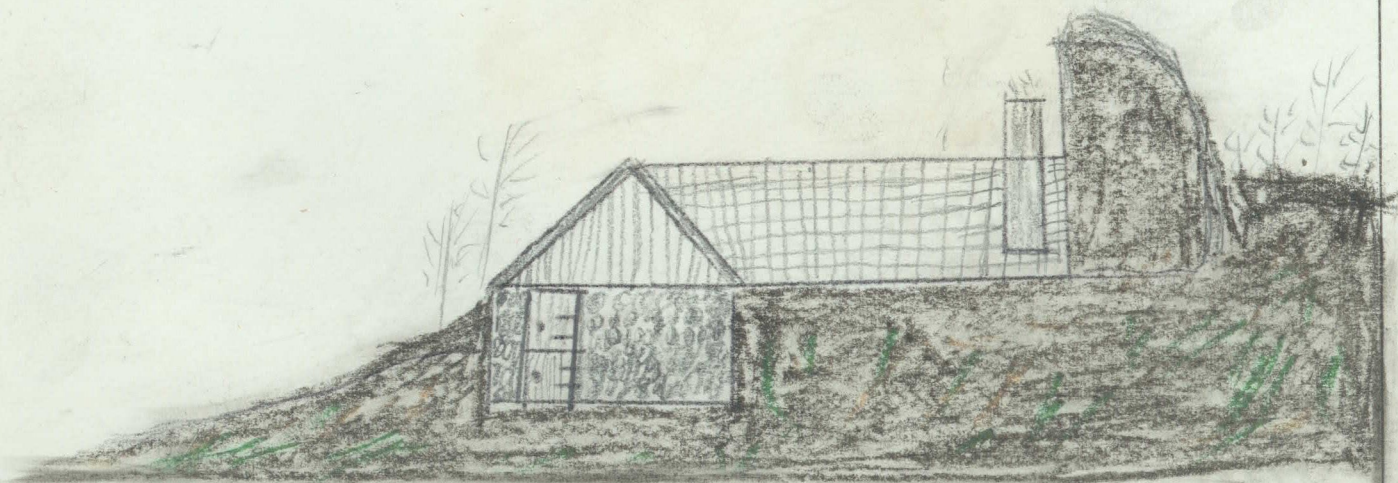
Bengta Svensson Stolparöd.

20
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16813:21.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Görbjörnarp. Skärarestugan på Pär Svenssons ägor, nuvarande Ture Vulvs. En jordstuga helt ingrävd i en sandbacke med samtliga väggar murade av gråsten, med ett stort stenblock utgörande ena gaveln på huset, på västra långsidan fanns uttag till ett par fönster och en dörr på gaveln till utgång, vanlig takresning, fyren i hörnan utmed stenblocket, jordgolv och endast ett rum 4x6m, Här bodde änkan Karna Svensson från 1876 till 1897 och fostrade upp 4 barn 3 pojkar och en flicka flickan var över 80 och den ena pojken 78 år samt den tredje omkring 70 den 4 vet vi inget om var han hamnade. Så flyttade Karna ner till ett annat torp vid trollabackarna, så revs taket på jordstugan ner, men det mästa av murarna står kvar,

6 m l. 4 m b. ett enda rum

Görbjörnarp Bosarp..Detta är en skogsdelt fränköpt från Görbjörnarp 1 i mitten på 1800 talet, som nu tillhör Nygård i Bosarp, här har vi en backstuga, Boalta Månsas, som byggdevårdskommitten i Glimåkra förvärfvade 1961 till ett pris av 300 kr. Bostaden 3 rum kök och förstuga samt ett litet förvaringsrum, hela baksidan murad av gråsten upp till takskägget samt gavlarna upp till understa delen av fönstren, fyrrutiga fönster, Fristående uthus med lada loge och fårskätte, samt gristian under en stor sten, fristående källare ingrävd i en backe, med takresning. Stugan byggd omkring 1860 av Sven Persson Nordkvist och bebodd av Nils Åkesson till omkring 1890, då sonen August bodde der några år tills Måns Svensson flyttade dit omkring 1898 och bodde der till 1928, då han flyttade ner till samhället der han dog 1933, Måns flyttade från Boalt hit ner därav namnet Boalta-Måns, Albin Bengtsson köpte stugan 1928 och bodde der till sin död 1961.

Måns var född i Killinge 1843, bosatte sig först i Västraby Broby, flyttade sedan till boalt i Glimåkra kommun, så ner till Holmbergatorpet och så till backstugan i Bosarp, Måns var skarp i mun, men kunde sin bibel samt sjunga derför anlätades han ofta till att läsa liket från gården, eller som det benämndes vekastapäst.

Ett hundratal meter västerut från backstugan ligger en stor sten fast nu delvis söndersprängd som benämnes trebyasten/hall/ som innan skogslottens fränköp från Görbjörnarp utgorde gränsten för tre bondhemman nämligen Ekeröd, Bosarp och Görbjörnarp.

M. 16813: 22a

Landskap: Skåne

Berättare: Bernt Svensson

Härad: Östra Göinge

Berättarens yrke: Pensionär

Socken: Glimåkra

Berättarens adress: Ekeröd 154

Uppteckningsår: 1960

Född år 1894 i Glimåkra

Upptecknare: B S. Bernt Svensson, Glimåkra

Ifyll endast ovanstående uppgifter!

ACC. N:R M. 16813: 23.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bosarp 1:1. Skölds täppe. Ett dragontorp strax norr om Glimåkra station väster om järnvägen, sista dragonen J Sköld, broder med Joham Lander stjänade dragon för Bosarp och Romperöds gårdar, flyttade från torpet omkring 1880, då husen troligen revos ner.

Bosarp 1:3. Kassatorpet, byggnader trä, boningshuset utmed vägen på samma samma tomt som nuvarande Kalle Rydbergs, uthusen öster om vägen och brunnen mitt i nuvarande vägen, sista brukaren Pär Eliasson född i Gl, 1843 reste till Amerika med hustru och sex barn år 1884, varefter husen revos ner, torpet fins på kartan över Bosarpsgårdens delning 1838.

Bosarp 1:3 Käringestugan, byggnader trä, två rum och förstuga, ingång från gaveln, sista egaren Svensamerikanen Sven Molin som tillträdde torpet den första juni 1902, husen brunno ner i Mars 1903, Molin köpte huset av Elof Nilsson, och förutvarande ägare var Truls Nilsson, Sista kontraktet fins.

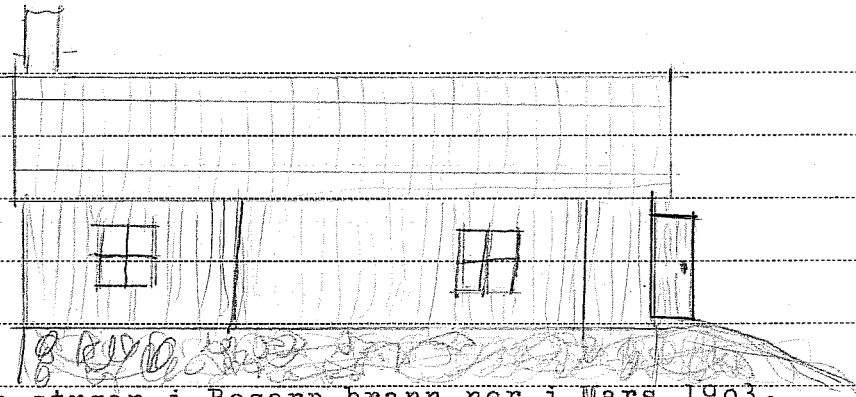
ACC. N:R M.16813:24.

24
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

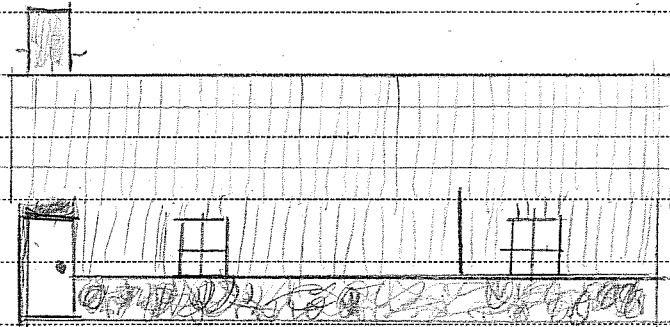
Görbjörnarp Bosarp. Ilatäppet, i sydvästra delen av denna skogsdela låg en till hälften backstuga, om två rum, murningen vid gaveln och ingången mittför murningen, på långsidan, man kom direkt in i det stora rummet som användes både som kök samt vardagsrum.

Sista ägaren var Joel Persson/kopinnen/ som bytte sig till huset för ett magdeburgare dragspel av Palm, denne köpte det av Hannas son Martin omkring 1910-11, men Hanna och Per hade bott der sedan omkring 1880 då dessa övertogo det av Ola Persson/Katt-Olan/ som sedan flyttade till Östaröd och huset byggt av Nordkvistarna omkring 1860.

Hanna blev änka och livnärde sig med att hjälpa bönderna om sommaren ^{hörde samt spinn} samt ~~hörde och spinn~~ ^{hörde samt spinn} ~~hörde och spinn~~ ^{hörde samt spinn} samt sticka strumpor och vantar, så hällde hon även iglar, därför namnet ila-Hannah eller ilatäppet som det heter på Göingska, ett täppe eller täppa som det i vanliga fall heter var en inhägnad jordbit omkring husen, eller som det heter byggnaderna, Hanna var även bra till att taga efterbörden på kor då så behövdes, husen revos under första kriget.

Käringsstugan i Bosarp brann ner i Mars 1903.
storlek 8x4m

Ila-Hannas Görbjörnarpr i Bosarp.

Denna sortens stugor var murade med gråsten
runt om upp till nedersta delen av fönstren.
st 8x4m.

Avskrift, torpkontrakt för Käringestugan i Bosarp.

ACC. N:R M. 16813:26.

26
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jag Elof Nilsson försäljer härmed husbyggnaden jämte besittningsrätten till torplägenheten som förut innehafts av Truls Nilsson, till Svensk-amerikanen Sven Molin på följande villkor.

- 1) Torparen tillträder strax den 1,sta juni 1902 och gäller denna kontrakt under en tid av 49 år från nämnda datum.
- 2) Köpesumman är (175) ett hundra sjuttiofem kronor som erlägges vid tillträdet, dock med avdrag som förut bekommit, stort tjugo kronor.
- 3) Torpskatt erlägges årligen med (10) tio kronor som av torparen betalas vid midsommar.
- 4) Torparen får taga bränsle till husbehov efter utvisning bestående av större buskar och ris.
- 5) Torparen ^{får} ej inhysa sådana personer som äro av allmänheten kända såsom mindre samvetsgranna medborgare eller annars dåligt ansedda, utom husbondens medgivande.
- 6) Detta kontrakt äger torparen rätt att utan vidare hörande låta inteckna i mitt ägande hemman n-o 1,5/16 mantal Bosarp Elof Nilsson.

Med ovanstående kontrakt förklarar jag mig nöjd, och förbinder jag mig till alla delar fullgöra som ovan Sven Molin.

Ovanstående pärsoners namnteckning bevittnas av P, J, Sjölin Glimåkra Tyve Persson Killinge.

Å omstående sida nämnda köpesumma är denna dag till mig erlagd som erkännes Bosarp den 10 juni 1902. Elof Nilsson.

ACC. N:R M. 16813:27.FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Romperöd. Orda Olas. Byggnader trä, bosad, ett stort rum utan eldstad, kök med stengolv, muren bort till väggen, öppen fyr, storstugan tvärs över huset, sättugn, synliga bjälkar i taket, men inte ryggås, en kammare och förstuga, så kom lada, loge och fähus, platts för två kor och smådjur. Ägare Axel Martinsson som övertog det av sina föräldrar Tilda och Martin Svensson mjölnare i Romperöd, Martin köpte torpet efter min farfar Olof Nilsson som var född på torpet 1822, Farfar var vagnmakare och snickare, samt slaktade hästar och lärde många att äta hästkött på den tiden. Vintern 1855-56 sågs troligen den sista vargen vandra längs Romperöds myr. Jorden friköpt.

Romperöd. Granatäppet. Torpet vid kvarndammen, torparen E John Håkansson bodde der från 1860 talet, änkan bodde der till i början på 1900 talet då husen revos. Byggnaderna trä, tre rum kök och förstuga, en vän.

Romperöd. Borta i Romperöds skog ljunghagen, norr om vägen Romperöd-Olastorp låg ett torp, troligen rivet omkring 1870 talet, det var bebott av en skomakare Nils Olsson född i Ekeröd 1822 och broder till Ola Olsson/gessellem/ i Görbjörnarp, Nils Olsson bosatte sig i början på 1870 talet i gatuhuset i Tockarp.

ACC. N:R M. 16813:28.

Tockarp l. Store-Johnsas, Byggnaderna trä, fristående uthus, djur 1 häst samt två kor samt smådjur. Ägare Arvid Svensson som ~~sen~~ genom köp övertog det av sin broder Karl, denne övertog det av sina föräldrar Sven Karlsson med Hustru, Sven övertog det av John Knutsson/store-John/ som var född i tockarp 1833, repslagare och bott på torpet sedan 1860 talet. Friköptes 1912.

Tockarp l. Vittussatorpet, kruklyckan, byggnader trä, uppfördes år 1905 av August Landgren, och friköptes, nuvarande ägare Edvin Landgren köpte det av sin fader. på slutet av 1800 talet bodde här en vid namn Vittus Vittusson derav namnet, kruklyckan har fått sitt namn av att det en gång funnits en ugn der de bränt lersaker derav namnet kruklyckan.

28
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16813:29.

Tockarp 2. Änga-Jössens.

Byggnader trä, bostad en vån, en läg, fristående uthus, djur en häst och två kor, städjat av Jöns Jönsson på 1870 talet, friköpt omkring 1890.

Ägare Edvin Karlsson som köpte det 1923.

Tockarp 2. Sven Tomassons.

Byggnader trä, bestående av bostad, fristående uthus jämte en fristående verkstad, Sven var nämligen vagnmakare, ägare en dotter Anny Svensson, som övertog det efter sina föräldrar.

Tockarp 2. Bärsetorpet.

Byggnader trä, bostadshus 1 vån, 1 läg, fristående uthus, djur 1 häst 2 kor jämte smådjur. friköpt omkring 1890, ägare Hilding Svensson, som övertog det efter Skräddare Jöns Johnsson,

29

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16813:30.

30
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Tockarp 2.Grybergs,eller Lejons.

Byggnader trä,1 vån,1 läg,uthus frist,djur 1 häst,två kor jämte ungdjur, friköpt omkring 1890.Ägare Karl Persson som övertog det genom köp av sina föräldrar,Per Persson skomakaresmed maka,Per Perssons fader Per Svensson var född på stället 1828.

Tockarp 2.Molins.

Byggnader trä,bostaden en vån, 1 läg, frist,uthus,ägare reprator Fältström som använder det som sommarbostad,Fältström köpte det av Stenkvist och denne övertog det av murare Nils Nilsson Molin F i G1 1843,Molin övertog det av Bengt Andersson f, i G1 1821.

Tockarp 2.Julins.

Byggnader trä,bostad 1 vån, 1 läg, tre rum kök och förstuga,ryggåsst, Ägare Birger Persson,som har privat museum här,förutvarande ägare Fr Elsa Julin som övertog det av sina föräldrar,förre dragonen Jonas Julin född 1828.

Tockarp nr 2.Speltorpet,ägare Karl Persson som övertog det av sin fader Per Nilsson F 1859. Husen av trä bostad och uthus sammanbyggda ålder? Friköpt.

II

ACC. N:R M. 16813:31,

Persatorpet, nuvarande namn Perstorp.

Perstorp var ursprungligen torp under Vesslarps Norregård, och anlagt något av de första åren på 1800 talet. Området gränsar i väster till Ekshult vid sockengränsen Örkened-Glimåkra i en linje mellan norra spetsen av Vesslarps storsjö och en liten sjö, kallad Flötttegöl, med avlopp till Vesslarpssjön. Arealen är c:a 30 tunnland, backar och kärr, varav nu c:a 10 tunnland odlat och resten betesmark. Torpet har från början upplåtits åt tjänstepiga från Vesslarps Norregård, som då gifte sig med Per Nilsson, därav det senare brukade namnet "Elsepers". Det nuvarande namnet i samband med arrendekontraktet med Kronan. För torpet erlades arendeavgift i form av dagsverksskyldighet till huvudgården ända fram under 90 talet inköptes av Kungl. Domänstyrelsen. Sedan dess har årligt kontant arrende erlagts, och brukaren ansetts som arrendater.

Sko-Pellens.

Torpet är av gammalt datum, med vacker ryggåsstuga. Byggnaderna har inköpts av storstadsbor, som vet att väl bevara dessa.

Lilla Lönteboda.

Utmed vägen mot Stenhagen, ägare Axel Olsson, som vid sidan av jordbruket även arbetar i skogen.

Stora Lönteboda.

Byggnaderna äro fallfärdiga och på jorden är planterad skog.

Liljenbergs.

Här bodde Sissa Olsson, som brukade Skäktetorpet i många år, Sissa avled för några år sedan och torpet äges nu av en Dansk familj.

Spyttatorpet.

Spyttens hadde den egendomliga placeringen att boningshuset låg i två socknar, Glimåkra och Örkened. Gränsen gick rakt över torpets skorsten. Sista brukaren Johan Larsson lämnade torpet för några år sedan, och åkrarna äro planterade med skog.

31

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Torpino.

23/10-63

ACC. N:R M. 16813:32.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Röste-Pernillans.

Strax österut från nämnda boställe har funnits en liten backstuga som bebotts av en familj, der fadern reste till Amerika för att förbättra ekonomien. Men fattigdomen var stor i backstugan, det berättas att en person kom in der en Julaften och den enda mat der fans var salt sill och potatis.

Svensa-Torpet.

En bit från vägen Vesslarp-Stenhagen hälsar vi på hos Karl Nilsson, (Kristine-Nisse) Nilsson är den andra generationen som fortsätter här. Fadern Nils Svensson var en äkta Smålänning, som kom till Skåne i unga år. Som god hästkarl arbetade han i skogen och släpade fram stockar och bränne ur skogens djup, samt företog långresor till Kristianstad, Karls-hamn och Sölvesborg. Så har sonen Karl och hans hustru Agusta trätt i faderns fotspår. Tilläggas bör att detta torp som ligger utmed en sjö en gång i tiden tillsammans med bruksrätten även fått fiskerätt i sjön.

Skäragölstorpet,

som är närmaste granne till Svensatorpet, intill vägen Vesslarp-Stenhagen med en liten vacker göl i bakgrunden och inramat av mäktig storskog. Byggnaderna ägs av fru Sigrid Svensson.

Sko-Pella-stugan.

Intill vägen Vesslarp-Stenhagen har en gång i tiden legat en backstuga vars lämningar snart äro utplånade och ingen kan ge några säkra besked om vilka som en gång i tiden bott der.

Kröga-bengtens.

Så kallades denna stuga efter den som bodde der. Kröga Bengten och hans privata brännvinspanna lever ännu kvar som ett minne i byggden. Torpet låg lagom långt från stråkvägen Vesslarp-Traneboda.

Ingmanstorpet.

Intill vägen Vesslarp-Traneboda har vi ovannämnda torp, vars nuvarande brukare är Vilhelm Nilsson.

Sven-Svensa-torpet.

Vi hittar här en liten klunga torp, der i början på seklet korgmakeriet stod i sitt flor. Otaliga äro de korgar av skilda slag som tillverkats här och gått som exportvara till både Tyskland och England. Kronan är numera ägare till ovannämnda torp och har på den gamla grunden uppfört ett nytt och modernt boställe för skogsarbetare, nu bebott av Erik Ahlin.

Svaleholm.

Strax intill har vi Svaleholm, vackert beläget i storskogskanten och med vidsträckt utsikt över den stora botaniskt intreserade Svaneholmsmyren, ägaren till husen Sven Jönsson/Kassa-Svennen/nu över 80 årig och god berättare om gamla tider har sysslat med korgmakeri vid sidan av jordbruket, samt rustat upp de gamla husen och bibehållit den gamla stilen på den vackra ryggåsstugan.

Karlsa-torpet.

Här finner vi arrendatern Albin Jönsson, som vid sidan av landtbruket sysslar med skogskörslor. Stället föder häst och kor.

Kronojägareboställe.

Ursprungligen uppförd som undantagsställe till Vesslarps Norregård. Efter kronans inköp av gårdarna tjänstgjorde det en tid som boställe åt kronojägaren, och efter en större renovering användes det som tjänstebostad, nuvarande boställsinnehavare är Ove Löhn.

ACC. N:R M. 16813:34

34
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Men Pelle hadde konkurrenter och då särskilt en kvinnlig sådan, och dessa båda råkade att övernatta på samma kru i en stad der Per hadde ett flertal kunder och dit han även tidigare hade dirigerat sitt lager av korgar. Även Sissa hade ett försvarligt lager av korgar, men inga fasta kunder. Här kommer det evigt kvinnliga draget, listigheten, in i bilden som höll på att ruinera vår gode Långe Peder som han kallades i Danmark. Peder var en glad ungarl och tog gärna ett glas ibland mera och det blev en glad fest så Peder sov länge dagen efter. Men då han vaknade blev det fart på Peder ty han skulle leverera en del korgar till sina kunder, men då han kom fick han den upplysningen att hans kone redan levererat korgarna och även fått betalt för dem, då påminde sig Peder att han lämnat både adress och antal korgar så att Sissa hadde kommit i förväg och levererat av sin börda korgar till Peders kunder Pelle var och förblev ungarl i hela sitt liv.

Tjärbränning förekom också i ganska stor omfattning, därom vittnar de många tjärbackar som ännu finnas bevarade i gott skick. Enbart på Rolstorps ägor finns ej mindre än 10 stycken sådana som kunde tagas i bruk när som helst om bara råvaran kunde anskaffas i tillräcklig mängd, men i våra dagar skulle det falla sig allt för dyrbart att bryta de gamla kådrika furustubbarna som ännu förekomma i markerna. Det var säkert ett torparejobb under höst och vintertid då ej annat arbete var aktuellt. Vi erinrar oss Stadigtorpens kontrakt med en stipulerad daglön av tjugofem öre. Troligen drev också bönderna denna hantering i egen regi, ty de gamla talade ofta om resor till Sölvesborg och Karlshamn med tjära. Denna levererades dels till skeppsvarven och dels till privata båtbyggare. En god del av produkterna användes också till gårdens eget behov. Att arbetet med tjärbränning var hårt kunde de gamla gubbarna berätta om. Då stubbarna väl voro uppbrutna var det till att sönderdela dem i småbitar som fick soltorka under vårmånaderna, varefter de lavades omsorgsfullt ner i tjärbacken och så började den egentliga bränningen som i regel tog en hel veckas tid. En blåsbälg var uppmonterad i övre ändan av lavan som var täckt med granris och grus eller jord. Blåsbälgan måste ständigt vara igång hela tiden bränningen pågick, det kunde vara rätt så långgrandigt att sköta denna dag och natt.

Lundatorpet,

ACC. N:R M. 16813:35

35
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

som det sista i torpraden, men dess historia är inte mindre intressant. Vi förmodar att det har anor in på 1700 talet, ty ur säker källa har vi erfarit att här bodde en soldat, Christian Lund, som kämpade i Finland 1808-1809 och dog år 1839. Så krigare han var, blev han i hemmet överfallen av ett gäng tjivar som opererade i dessa trakter och hade sitt högkvarter i de stora Vesslarpsskogarna. Detta överfall kunde så när kostat dom livet, ty båda blevo övermannade och bundna. Sedan tjuvarna genomletat huset och funnit ett skrin som de förmodade innehöll något av värde, tände de eld på byggnaderna i den förhoppningen att makarna skulle innebrännas och dermed alla spår utplånas. Men de hade inte observerat att ett litet barn, fyraåriga Elna, smitit ut när rabaldert började och hållit sig tyst tills tjuvarna avlägsnat sig. Då hon kom in fann hon sina föräldrar bundna på golvet och elden fattat i husets halmtak. Hon lyckades emellertid lösgöra fadern och makarna lyckades släcka elden. Skrinet som tjuvarna togo med sig, hittades sedermera uppbrutit en bit från torpet, dock inte värre medfarit än att det kunde repareras. Det finns än i dag hos sågverksägaren Th. Jeppsson i Tomma-boda, som för övrigt i rakt nedstigande led härstammar från denna Elna, som så liten hon var, utförde en bragd att rädda såväl föräldrar som hemmet. Om förövarna av dådet någonsin infångades och åtalades är ej känt.

Lundatorpetas såväl som så många andra småställen har för längesedan gått sin förgängelse till mötes, efter att ha blomstrat upp på slutet av 1700 talet och särskildt på 1800 talet, så började avfolkningen då den stora resfebern spred sig i byggderna, det var inte många ställen i byggden utan att de hadde någon anhörig andra sidan Atlanten. Av de som krampaktigt försökte hålla sig fast i byggden satte somliga i gång med hemslöjd. Så lunda blomstrade korgtillverkningen upp i torpen i Vesslarp. Danskarna var stora kunder, och en del reste över för att sälja korgar till Danskarna. Bland dessa försäljare kan särskilt nämnas skinn-Pelle, Per Bengtsson barnfödd på spelmanstorpet i Ekeröd Glimåkra der han hadde en syster Sissa och en broder som var Kyrkovärd i Böglare hult. Denne skinn-Pelle var hemma i Sverige om vintrarna och jagade Ekorre och Räv samt köpte upp skinn för att sedan resa till Danmark om somrarna och göra affärer med såväl skinn som korgar.

ACC. N:R M. 16813:36.

36
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Skäktetorpet.

Är ett så kallat utrymmestorp under Sjöallandstorp. Formuleringen i det gamla kontraktet är sådan att brukaren kan tillåta sig att disponera området ganska godtyckligt och utan inblandning av Kronans Skogsförvaltning, åtminstone inte i nämnvärd grad. Bland de förmåner som tillkommer torpet är frikt mulbete på hela Sjöallandstorps skogsområde. Denna fördel har emellertid nuvarande brukaren frivilligt avstått ifrån och som kompensation erhållit en bit mark, lämplig till kulturbete. Jakt och fiske hörde också till förmånerna, "att bestå i evärdeliga tider, eller så länge som bröstarvingar till torpet finnas. Den nuvarande innehavaren Alfred Jönsson har uppfört ett nytt bostadshus, men uthusen stå kvar.

Åkas.

Går vi vägen Vesslarp-Edema-Lönsboda finna vi att inom detta område äro så gott som samtliga torp nerlagda, vad Vesslarpsgårdarna beträffar, först så träffa vi på ruinerna efter Åkas som en gång i tiden uppförts som undantagsställe till Vesslarps Norregård.

Hammarstorpet,

eller hammarens som det kallas än i dag, och har varit belägit strax intill vägen norrut från Åkas, endast några rester av källare fins kvar, några närmare data om torpets tillkomst har vi ej lyckats uppspåra, men det är dock på detta torp som den framstående baptistpredikanten och sångförfattaren T. Truve först såg dagens ljus. Han föddes här år 1838 och avled i Göteborg år 1910.

Sjöallandstorp.

Här får vi ej taga namnet alltför bokstavligt och få den uppfattningen att det är ett torp som det åsyftas, ty det är en bondgård. För långa tider tillbaks är den avsondrad från Vesslarp och åsatt mantal men äger de i Vesslarps bysamfälligheter, såsom fiske, grus och torvtäkt. Inte mindre än sex torpställen har varit lydande under Sjöallandstorp. Det hela inköptes på sin tid av Kronan samtidigt med köpet av Vesslarpsgårdarna, men inägorna jämte en del skogsmark har senare friköpts av Ivar Johnsson som var arrendater på gården.

ACC. N:R M. 16813:37.

Ekorrtorpet. /Själlandstorp/

Det har haft ett vackert läge, men är nu sedan ett furtiotal år sedan övergivit.

Änga-Hansens,

av detta lilla torp fins endast en svag murrest kvar som markerar var huset en gång stått, och en vackert murad kallkälla fins strax intill ruinen.

Backatorpet,

Även kallat Stärks och vid seklets början bodde här en skräddare som benämndes starkskräddaren. Byggnaderna inköptes i början på detta sekel av N. Sjölin som brukade det tillsammans med jorden till det närliggande Håletorpet som eldhäjs och ej blivit återuppbyggt. Då Sjölin visade sig vara en duglig samt pålitlig skogsarbetare, och hans ägandes bostad började bli mycket dålig, ordnade kronojägare Edv. Löhn med att Kronan uppförde ett nytt och modernt boningshus jämte nödiga uthus åt honom. De blev förlagda på grunden av det gamla Håletorpet, som nu brukas av en son till nämnda Sjölin.

Zettistorpet,

på slingrande stigarkomma vi med Tage Sjölin's hjälp fram till ruinerna efter Zettistorpet i närheten av mellanmyllesjön, byggnaderna har haft ett vackert läge vid norra ändan på sjön. Har den första nybyggaren helt litat till sjön och vad vilt det fans i skogen, ty någon odling gick inte att upptäcka, men en skvatta/skvalkvarn/ har funnits in på 1900 talet en bit norröver i utloppen från Ulksjön och norra Myllesjön. Att Zetti ej varit den förste nybyggaren här, visar en ökstock, urholkad av en väldig fura, som för några år sedan hittades i Mellanmyllesjön och som genom intreserade människor kom att hamna på museet i Broby.

37
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16813:38.

38
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Torp å Vesslarp, ciceroner urgöingarna landtbrukaren Karl Nilsson Svenska-
torpet och skogsarbetaren Ragnar Johnsson Ingemanstorpet, samt David
Larsson från Rollstorp.

Vesslos,

Vägen Vesslarp-Hallabron närmare bestämt der bäcken Myragylet-Tuvsjön
skär vägen. En liten bit in i skogen, åt nordost finnes resterna efter
Vesslos backstuga. Vesslo var soldat och mysket fattiga, men anlätades
som spelmän vid kalas och höstagillen, någon liten bit jord har odlats.

Saxatorpet. Det sydligaste av Vesslarps torp, beläget i närheten av en
sträckning av sjön Farlängen, der denna övergår i benämningen Vielängen,
torpet friköptes 1936 av Nils Jönsson och hans hustru Emma, vilka ned-
lagt ettoerhört arbete på dikningar och nyodling.

Stenudden.

Något hundratal meter österut fins ruinerna efter detta torp, som nu är
planterat med barrskog på hela torpet.

Bjassa-Hansens.

Ett litet hopp norr ut och vi finna ruinen efter storljugaren Hans
Petterssons anspråkslösa boning, som i huvudsak livnärde sig på jakt
och fiske. Backstuga.

Blekingstorpet.

Fortsätter vi vägen mot Hallabron träffar vi på Blekingstorpet, med sitt
väl tilltagna jordbruk och goda skötsel viterföder både häst samt flera
kor dess brukare Erik Lindkvist.

Lilla Lyckeboða.

Något hundratal meter österut från Blekingstorpet finner vi två små torp
i nära anslutning till varandra. Det är stora och lilla Lyckeboða.
Stora Lyckeboða har för länge sedan gått sin förgängelse till mötes
och jordbiten övertagits av lilla Lyckeboða som varit bebott så sent
som på 1950 talet.

ACC. N:R M. 16813:39.

Stora Lyckebooda.

Vem som bott här en gång i tiden har vi ej fått någon klarhet i.

Tuvas.

I en liten sydsluttning i Hallatorpets vång, en bit norrut från vägen hittar vi en håla som skvallrar om att även här funnits ett hemvist, Fru Ida Jönsson, ägare till Hallatorpet upplyser oss om att här bott en man vid namn Tuve, derav namnet han var i släkt med henne på långt håll. Byggnaden revs på 1850 talet.

Hallatorpet.

Är ett vackert och välskött landtbruk, med vackra och väl underhållna byggnader, som föder såväl häst som flera nötkreatur. Friköptes från kronan på 1930 talet och blev då tilldelat en vacker skogsbit, ägare Fru Ida Jönsson.

Svarte Svens.

Ett underligt namn kan man tycka, men så kallades den stuga som vi finner en väl bevarad ruin efter cirka 200 meter nordväst om Hallatorpet. Dess ägare och hans hustrus tragiska bortgång under Hälhelgen 1896 lever ännu kvar som ett dystert minne. Sin julgröt hadde dom kokat i en dåligt rengord koppargryta såhinsjuknade båda makarna och avledo så gått som samtidigt. Omkring stugan finns en del odlingsrösen, samt en liten omkringdikad mossbit.

Länge-Jons.

Strax intill Svarte-Svens har vi Länge-Jons torp. Byggnaderna har haft ett vackert läge på en liten kulle, Det tycks inte ha funnits någon näm-värd odlad jord till detsamma.

39
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16813:40.

40
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Lycke-Jonens.

På slingrande stigar över ödsliga myrar beger vi oss norrut mot Traneboda hållet till, terängen här är föga inbjudande för odling eller bebyggelse, ingen sjö eller gyl finnes. Men här finnes ruinerna efter bebyggelse, ett torp, utmed den ogästvänliga Blekingemyren. Men då våren kom sjöd det av liv på myren, tranan häckade der så sent som på 1870 talet.

Lilla Skottatorpet.

Nästa anhalt till torpen i Vesslarp är Lilla Skottatorpet. Namnets ursprung är okänt. Själva tomten är avstyckad och äges av f, landtbrukaren Nils Bengtsson från det närbelägna Traneboda. Torpets förre brukare var dragonen August Vullf.

Stora Skottatorpet.

I omedelbar närhet har vi Stora Skottatorpet, som äges av byggmästare August Martinsson. Detta är vackert beläget med vidsträckt uysikt över de stora slåtterängarna i anslutning till Tommabodaån, sedan ägaren flyttat ner till samhället i Glimåkra använder han torpet endast till sommarställe. Torpet ännu ej friköpt.

Nygårdstorpet.

Strax väster om Stora Skottatorpet har vi Nygårdstorpet. Här möter oss en Byggnadsstil på boningshuset som ej är så vanlig vad torpställen beträffar, nämligen en tvåvåningslänga av väl tilltagna proportioner, den är tydligen av gammal datum, jordbruket nu nerlagt och åkrarna planterade med skog, byggnaderna ägas av Bror Sjöstedt.

Under förra seklet bodde eggverktygssmeden Nygårds-Jössen här, hans alster av knivar yxor samt bandknivar voro mycket eftersökta och då särskilt hyveljärnen till korgmakarnas hyvlar, hans bomärke var J, J, S.

16813:4/

ACC. N:R M.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

I Vesslarp var det nog bara två gårdar från början, som delats genom samsjedelning av två syskon. Det var södergård och norregård, så delades gårdarna på nytt, från norregård, blev det Själlandstorp och från södergård mellangården. Under dessa gårdar kom under 1700 och 1800 talen en en del backstugor och torp till, för jordägarna var det bra att få arbetskraft så gott som gratis, något skriftligt kontrakt fanns nog inte i början, det blev först in på 1800 talet. Dessa backstugesittare voro inte ens införda i kyrkoböckerna, och till stor del komna från Blekinge Jämshögs församling. Som under 1700 talet hadde över hundratalet inbyggare som inte voro skrivna någonstans. Jag kände den sista backstugesittaren i Vesslarp, han bodde i sin stuga till 1911, då han blev flyttad till Glimåkra der han dog 1913.

Jag vill här ge en liten beskrivning på Skottatorpet som jag ägt sedan 27/1 1913. Detta torpet skiljer sig från de andra, på flera sätt, dels har här ej varit någon backstuga, utan har troligen byggts av någon yrkesman.
plan på boningshuset.

kammare	fyr		
	kök	stuga	kistehus
		med ryggås	7 aln,
lillstu	först.	7 aln,	7 aln
6 aln,	3 aln		

Jag har konstaterat att mittpartiet uppförts först i mediet av 1700 talet. Så i slutet av 1700 talet eller början av 1800 har det blivit tillbyggt ett kistehus på östra gaveln, der det förvarades kistor, spinnrockar samt vävstol då den inte användes, men inreddes inte till bostadsrum. Den förste av mig utforskade innehavaren av torpet var brännvinsbrännare och hette Åke Persson som drog omkring i gårdarna och brände brännvin till bönderna, det var ju under husbehovsbrännmängen då alla bönder ägde rätt att bränna för husbehov. Åke var gift men hadde inga barn, utan tog en nyfödd flicka som sin egen år 1816. Då flickan gift sig 1840 överlät de torpet till svärsonen som var skomakare, då tillkom en tillbyggnad på västra gaveln som inreddes till två rum, så kallad lillstua med kammare, der de gamla skulle bo. Små 4 rutiga fönster med blyinfattning, ett på norra och ett på södra sidan på den gamla stugan. I kistehuset blott ett fönster på gaveln och ingång från söder.

ACC. N:R M. 16813:42.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Då kistehuset inte byggdes med ryggås blev der ett litet rum der över. År 1877 då sonen övertog torpet rustade han om hela huset, rev ner murverket och plserade det mitt i byggnaden, förut låg det i hörnan enl, skissen, och byggde till köket med ett utbygge av tre alner samt satte in nya fönster i hela byggnaden, större med 6 rutor och så tog han ner ryggåsen i storstugan, några år senare inredde han ett rum i kistehuset genom att dela det i två, spikade igen utgången och satte en trappa upp till loftet. 1950 gordes en grundlig reparation av boningshuset, väggarna kläddes med papp och 1 tums bräder, nya fönster med kopplade bågar, nytt murverk, källare under kistehuset, den fans förut ingrävd i en backe ett stycke från huset 1941 drogs detta elektriska lyset in. 1890 revs den gamla ladugården och byggdes en ny.

plan på uthuset.

red	7	2		ved
ska	får	kor	loge	
bod	s	kor	loge	ada

Stora Skottatorpet 1963

N, A. Martinsson, torpet ännu ej friköpt.

Kronan övertog samtliga Vesslarpsgårdarna år 1883.

ACC. N:R M. 16813:43.

43
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Här följer ett protokoll från ett sammanträde med rotehållare från en del byar der även ombud från Rolstorp deltagar.

År 1817 den 31 dagen i Maj månad.

Sammanträde undertecknase Rotehållare i Trollakulla. Icke mindre nuvarande Förman Per Jönsson i Spörakulla för roten No 322, än de öfvriga dels medintresenter Håkan Trulsson, John Trulsson i Dalshult, Per Larsson i Trollakulla, Jöns Jönsson i Tykatorp, Per Månsson i Högsma, John Nelsson, Truls Jönsson från Rolstorp, den sednare för dess son Måns Måns Trulsson derstädes, som egde göra och låta enligt fullmakt, för att öfverenskomma och besluta på hvars egor deras samfälda Rotetorp skulle utsynas, uppbyggas, så till

Torpina.

åbyggnader, som egendomens infredande, samt odlas med mera, som behöfs, och kan komma soldathuset till godo, såväl för dess nu istånsättande, som framgent underhållandet för nu och tillkommande tider, och hvem, som vill lämnat till billigaste priset, och årliga afgiften, som kallas planpengar: och förbehålles å samma egofå nödiga stänselämnar, till bränne och tånne af sådan skog, hemmanet kan vara umbärligt och minst skadligt, samt mulbete för soldatens kreatur i den mohn, som behöfvas; dock å öppna utmarken, och anmärkas att den årliga afgiften (eller de så kallade planpengar) betalas af alla Rothålsintressenterna å det indelningssätt hvarför de rösta. Och i ett likasådant förhållande icke mindre för dess nu iståndsättande än framgent underhållandet för nu och tillkommande tider enligt Reglementet, Lag och gällande författningar kan bjuda, och befalla, nu, och framdeles, och äfven väl vid detta tillfälle var närvarande Frälse Ladufogden Håkan Månsson från Otersberga, som å dess höga Herrskapets vägnar egde i denna sak göra och låta enligt här hans uppvista fullmakt, och blef således beslutadt, att minsta budet stannade för Frälsehemmanet No 1 Trollakulla, der Rote-torpet skulle anläggas, som föreskrivit är, emot en årlig afgift Sex Riksdaler trettiotvå skilling Banko, 6 rik 32 s Bc. som betalas till jordegaren å hemmanet vid hvarje års slut af December månad.

ACC. N:R M. 16813:44

44
FOLKLIVS-
ARKIVET

LUND

Och blef Torplägenheten icke mindre af nemde Ladufogde än öfrige Rote-
intressenter utsynat, och till sinbeskaffenhets af Ladufogden med Herrskaps-
hammaren kringstäpladt och till så mycket mera säkerhet skall vara tillåtit —

för en framtid för dem, som det nödigt aktar, utan vårt vidare hörande å
vederbörligtställe söka confirmation och stadfästelse, Som försäkras med
allas våra Namns underskrifvande. År och dag, som förut skrivit står.

Per Jönsson Jöns Jönsson Håkan Månsson John Trulsson Per Månsson
Ladufogde Håkan Trulsson Truls Jönsson Per Larsson John Nilsson.

Att å andra sidan stående Contract är i vänlighet afslutat i vår
närvaro intygas af oss undertecknade:

Bengt Jönsson i Breanäs

Per Gummasson i Dalshult

Likalydande med originalet intygas:

S. Herander

Skollärare i Glimåkra förs.

Truls Månsson i Rollstorp

Och med dessa rader var ett Rotetorps uppförande bestämt och
platsen blev vid södra ändan av sjön Farlängen, på ägor till-
hörande Råbelövs Fidekommis och belägna i Glimåkra socken.

Torpet stod kvar och var bebott till en bit in på 1940-talet,
då byggnaderna plockades ner och flyttades till Kristianstad.

ACC. N:R M. 16813:45.

Torp å Hultet.

Palöratorpet. Sista brukaren Bengt Svanberg och före honom hans svärmor Palöra-Bengtän, husen revos så sent som 1911, Bengt var en god stenarbetare, och hans svärmor var mycket vidskeplig och hade alltid hjälp av sina osynliga varelser som hon kallade för "Vajtttrar" (vättrana)

Erikstorpet. Detta torp står kvar och bebos av Ernst Karlsson och hans hustru Frida som är född på stället, hennes fader Nils Olsson var en mångkunnig man som kunde bota både folk och få. Längre tillbaks bodde här en vid namn Erik Tolk, som alldrig hanskades varligt med sanningen.

Så har vi då Jägar-Karnans backstuga utmed vägen Hultet-Vesslarp vid den så kallade Jägare-backen, stugan har en gång bebots av en dragon Lilja som var mästare i att laga byggdens bakugnar, något odlat vid stugan lär ej ha funnits.

45
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16813:46.

46
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Rolstorp, Skräddare-Olans. Något hundratals meter norrut från Stadigs hittar vi en liten åkerlycka omgärdad av en gång höga och vackra stenmurar, vilka dock raserades på 1920 talet. Strax intill och åt öster finner en igerasad håla som en gång varit en vackert murad källare. Här har en gång bott folk på denna plattsen.

Något 50 tal meter från denna platts, norrut på vägen mot Vässlarp förövades i mitten av förra århundradet ett rånmord som visar att råhet bland ungdomarna rådde även på den tiden. Det var två pojkar i undre tonåren, som en mörk höstkväll hade fått sällskap mot sina respektive hem efter att ha vallat kreatur på skånska slätten under sommaren.

Komna in i den djupa skogen vid nämnda plats överfölls den ena kamraten av den andra och blev dödad. Bytet blev en kostym och en fällkniv.

Den senare kom att röja mördaren rätt så fort, då han efter dådet begav sig tvärs över skogen på en genstig som går från Vässlarpsvägen och mynnar ut vid Erikstorp i Hultet, han hade nämligen sitt hemlåt det hållt. I nämnda torp hälsade han på och visade der en fällkniv.

Tillfrågad var han skaffat sig den, blev han märkbart nervös och då våldsdådet blev känt drogs misstankarna genast till honom, han avled i fängelset. På det stället som mordet skett lades ett bål var och en som gick derförbi lade en kvist i högen. En sed i gamla tider som nu försvunnit.

Ryakärr. Ägare Hilding Svensson /dränga-Hildingen/ belägit öster om rolstorpsgården.

Petterstorp. Söderut från Ryakärr har vi detta torp, som i någon form måste ha funnits till långt innan skatteköpet av Rolstorp skedde.

På torpets ägor har nämligen nuvarande ägaren Malte Svensson upptäckt resterna av en smältugn för myrmalm. Sådan fins i såväl sjön Farlängen som Hjortrona-myr, inte långt derifrån finns en källa med starkt järnhaltigt vatten. På en karta från 1806 fans ej torpet upptagit, men torde hava kommit till strax efter denna tidpunkt, då en man vid namn Petter slog sig ner der, han blev liggande ute och frös ihjäl vid den så kallade Myllemossen. Petter hade 3 söner: Måns, Sven och Jöns. Måns och Sven gingo genom isen på sjön Farlängen och Drunknade, Jöns levde till in på 1870 talet då han bodde i Björkeröd ett torp kallat Sinkes.

Rolstorp.

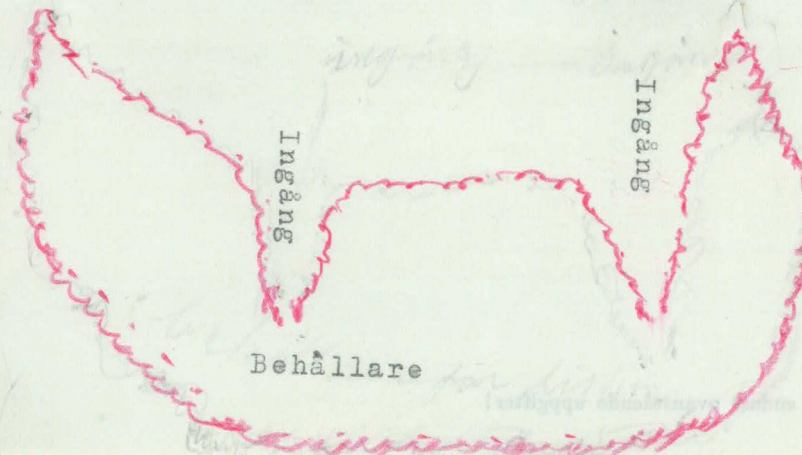
Följer vi sjön Farlängen norrut, stöter vi på en ruin intill en vik av sjön, kallad Mörkevik. Här har bunkatorpet en gång varit beläget.

Här på denna plats har det andra mordet inom Rolstorps ägor begåtts, några som helst uppgifter om orsaken har ej stått att uppbringa och ej heller är det bekant om något bål funnits här.

Bunkatorpets byggnader flyttades så småningom något hundratal meter västerut och fick då namnet Södra Kringsjötorpet. Detta torp kunde föda två atre kor av den gamla rasen. Jämta landtbruket bedrev torparen laggkärlsmakeri och hans efterträdare var träskomakare. Torpet användes nu som sommarställe.

Strax intill södra Kringsjötorpet ligger Norra Kringsjötorpet, även kallat länge-Jössas, torpet tjänade en tid som undantagsställe till Rolstorps södergård.

Om vi går österut, mot sjön Farlängen så finner vi resterna efter en backstuga der något av väggarna ännu fins kvar och var bebodd in på 1900 talet och benämndes Prompens och senast bebodd av förre soldaten Sven Hansson Vihk, jägare och fiskare då älgstråket gick endast några meter nedanför stugan och en del av sjön Farlängen /gnebet/ går strax intill stugan, här finnes ännu lämningar efter ett gammalt fiskredskap kallat kadissa, det bestod av pålar nerslagna i sjöbotten och sedan flätade med vidjor, det blev en förvaringsplats för levande fisk, lika god som en fisksump.

ACC. N:R M. 16813:48.

Torp & Rollstorp,

Lassa-Svensas. Detta var beläget strax söder om Erikstorpet och intill vägen Rolstorp-Hultet. Om detta torp eller dess brukare har vi inga som helst uppgifter att hålla oss till, annat än att det som jordbruk betraktat var av allra minsta laget, endast några små plättar av odlad jord der några potatis eller rovor kunnat växa. Skogen vajar nu tät över plattsen.

Så har vi omkring en kilometer öster om gårdarna: Spjutatorpet eller Spyttens som det också benämnes, namnet skvallrar om att dess brukare varit soldat, och torpet hade ord om sig att vara ett prima sådant, som födde både häst och kor. Endast svaga konturer av stenfoten, samt brunnen utvisar var det en gång varit belägit.

Strax intill Spjuts låg Vallgrenatorpet, detta var ett dåligt torp, det föttäljes att husen voro i ett mycket dåligt skick. Byggnaderna har sedan långa tider tillbaks skattat åt förgängelsen.

Så har vi Stadigtorpet som tillkom på 1840 talet av en man kallad Nissa-Nissen snickare till yrket, 1859 fick Nissa-Nissen en gämnare Anders Nilsson Stadig, denne grävde ner sin lilla backstuga i omedelbar närhet till Nissa-Nissens.

Här följer torpakontraktet i avskrift för Stadigtorpet.

Emot efterskrifne pongters fullgörande fullgörande jemte tillgodonjutande af undertecknade förmoner har jag undertecknade Hemmansägaren till drängen Anders Nilsson i Glimåkra och hans tilltängta Hustru pigan x Gunill Håkans-Dotter i Dalshult på bägges lifstider öfverlåtit en torpegendom belägen i västra ändan af den så kallat Chringsjövängen söder om vägen som går ifrån Material vägen, och till des rymd omkring ett skäppeland denna egendom får af tilträdande torparen efter behag uppodlas och häfdas-såsom årlig jordskyld utgörer torparen följande.

1. Erlägger torparen den 24 october årligen 1 Rigsdaler 50 Öre rigsmynt samt af åboens skogsävfekters framskaffande underhållande halfa gårdens sträckan ifrån Chringsjön och till modet emot Anders Jonsson och efven spånas lo & blånor årligen alt på egen profviantering.

48
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16813:49.

49
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND
—

2. Samt af torparen utgöres årligen på åboens profviantering 10 dagsverken vid påfodran samt närså påfodran samt närså påfodras af åboen till dagsverken emot betalning efter os emellan öfverens komit pris 25 öre, om dagen skall sådant efterkommas.

3. bränne och Ljuse emne erhåller torparen till nödigt behof samt stängsel ämne dock efter utvisning.

4. och äfven förbjudes torparen att utom åboends lof till husa intaga pärsoner af vad kön äller beskaffenhet dätt vara må vid besittningsrättens förlust.

5. Då besitningstiden är slutat tillfaller alla odligs åttgärder stamhemmanet utan afräkning och då varande husbyggnader torparen eller hans räte innehafvare.

6. Slutligen opselveras att nuvarande kontragts tagare icke äger att på annan pärson torpegendomen öfverlåta utan åboens medgifvande. Enär torparen fullgör vad f öreskrifvitt är och honom åligger är han försäkrat om orubbat besittning å tid som förut är bestämt men i motsat fall är han dänna genast förlustig, försäkras Rolstorp den 3 Febbruari 1859 Anders Andersson i Rolstorp.

Medb föregående kontragt finna vi os nögde och till förbindar os däs fullgörande År och dag som ofvan

Anders Nilsson Gunill @ H D Håka ns Dotter,

Egenhändiga namnteckning intygar som ofvan

Jon Jönsson Ola Pehrsson

i Rolstorp. i Rolstorp.

Anders Nilsson-Stadig hade tjänat knekt vid Kronprinsens Husarer i Malmö. Boningshuset var bebott in på 1900-talet. Åkrarna brukas av ägaren Torsten Larsson /Rolstorps Södergård/

III
ACC. N:R M. 16813:50.

50.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Bösakulla/Inom byn Bösakulla har funnits 11 torp, å 5 fins byggnaderna kvar, längst i norr fans i början av seklet en jordstuga, den beboddes av en sockenskräddare Magnus och hans hushållerska, han gick under benämningen Skölds Masse/Massa torp/täppe/

Bösakulla/Ett par hundra meter öster därom ligger det s:k Grejors, Numera murare Dalhs, som i dagarna sålt det/detta och det 200 m sydväst derom Kämpens som i år 1962 sålts till Danskarna, bäggedera köptes till egna fastigheter och åsattes mantal 1/48 dels vardera vid hemmansklyvning 1865, då hela Bösakulla mättes.

Bösakulla/Ungfär 300 m sydväst derom ligger Gustav Svenssons, å detta bodde förut stenhuggare Sven Lindkvist som flyttade dit omkring 1907 och friköpte det enligt ensittarelagen omkring 1930.

Bösakulla/ Ett par hundra meter sydost derom låg Stettens som friköptes omkring 1930 men återköptes till stammehemanet omkring 1948, husen rivna.

Bösakulla/Nere vid Ekhultsån på en Allmäning låg en backstuga troligen en jordstuga som revs omkring 1900, der bodde Hillers John, kallad Borus.

Bösakulla/Sen förflytta vi oss en tre a fyra hundra meter i sydväst, der har legat två torp, som gå under benämningen länge-Bengtsas täppe och det andra Lansavång, byggnaderna revs på 1880-talet.

Bösakulla/Cirka 200 meter från Emil Svenssons gård låg Truls Bodelssons torp, kontraktet till detta var skrivit 1811 och tilldelades en son från gården, byggnaderna revs 1933.

9/
12-63

ACC. N:R M. 16813:5/

Bösakulla/Så har vi Fondels, sista innehavaren Elof Karlsson, detta torp ligger på Nils Larssons f, d varande Martin Tommassons ägor en km rakt i öster från gården, byggnaderna stå kvar men äro inte bebodda.

Bösakulla/Mitt emellan detta och Nils Larssons gård ligger ett torp Stor-Bengtsas der byggnaderna delvis stå kvar, här bodde mellan 1923-1952 spele-Nissen, han brukade inte jorden.

Hela Bösakulla var innan 1865 ett hemman benämndes 1/3 mantal och bildade med Hesselhult 1/3 mtl, samt Eriks Svenarps hemman 1/3 ett rusthåll, sista dragonen var Svan i Svenarp, han kom alltid vid Jultiden och uppbar s, k skön, det vill säga Julmat.

51
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16813:52

Stolparöd/Vid gränsen mellan Stolparöds och Boaltsvägen låg ett torp som kallades Hasparens, siste innehavaren Nils ? dog ungefär 1898 varefter byggnaderna revos.

Stolparöd/Vid gränsen mellan Viktor Martinssons gård och Kasseboda låg ett torp som innehades av en soldat Lander, Per Lander/hustrun Kitta dog 1911 varefter husen revos, han kallades häcka-Landon, torpet existerade på 1880 talet.

Stolparöd/Å samma gård finns ett täppe som kallas Påskatäppet, när det var bebott är det ingen som kan minnas.

Stolparöd/Å Nils Arvidssons gård fins ett täppe som kallas Klämmeds-täppe, här är det hellre ingen som känner till när det var bebott.

Stolparöd/Längst i söder vid Östaröds rågång var ett torp kallats Malmens, Bengt Olsson kom dit på 1870 talet och var född i en jordstuga på Ekeröds ägor 1827, Per Nilsson var sista innehavaren, bygg naderha revs på 1950 talet.

52
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Avskrift.

ACC. N:R M. 16813:53.

53
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Torpkontrakt Svenarp N=0 1.

Till drängen Nils Svensson Drakeberga och hans tillkommande hustru, bortkontrakterar jag undertecknade här igenom en å mina ägor i vången norr ifrån gården öster om häradsvägen så kallad nasa lycke, belägen torpplan, emot nedan skrivna vilkors mängd?

1/All den egendom sämsta skog, som finnes eller tillhör mig öster om vägen, eller på för sitt nämnda plan, får torpfölken genast eller den 25 mars detta år tillträda, om så så önska instänga.

2/Lövhöstdnad till några hundra kärvar om året dem åboen utvisa, och derjämte mulbete på hemmanets fårmark till fyra stöcken fårkreatur samt dess avkomlingar.

3/Äfven då torparen köper bränne af närmaste granne skall åboen tillsläppa och till att köra tio /lo/ lass om året utan betalning.

1/Årligen och vid påfodran och utan betalning samt på åboens kost skola torpfolken att göra sex/6/slätte sex/6/rävse sex/6/skörde dagsverke när det åstundas af åboen.

2/I årlig skatt betalas till åboen två/2/riksd banko vilka uttagas vid värvningstiden.

3/Skola torpfolken nu genast eller vid tillträdet betala följande städia tio/lo/ riksd banko.

4/Då torpfolken på föreskrivet sätt utgöra vad föreskrivit är, samt föröfrigt visa sig trogna, lydiga, hörsamma och beskedliga, emot mig och mitt folk, samt öndfly alla olägligheter. Tillägnar jag dem alla de dom upplåtna förmåner, att i bägge deras livstid få äga orobad hälsa och dela det bästa de förmå, hvarefter egendomen med de derå gorda odlingar tillfalla hemanet utan betalning, men åbyggnaderna torpfolken eller dess arvingar.

Försäkras med mitt namn Svenarp den 20 de januari 1833 Anders Nilsson. Med föregående kontrakt förklara vi oss tillfälliga delar nöjda, samt förbinder oss den samme fullgöra, i de delar som på oss ankommer varemot vi får behålla oss till godo sittande de år tillägnade förmåner för tecknas som ofvan med våra namn och bomärke Nils NSS Svensson. Närvarande vittnen på en gång Nicklas Nilsson i Svenarp - Jöns Olsson.

Städjan är till fullo betalt som kvitteras Svenarp den 28 Dec 1833 Anders Nilsson

Avskrift.

Torpkontrakt Svenarp n:o 1 ACC. N:R M. 16813:54

54
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Emot det torparen Nels Nelsson från Snarrarpstorp till oss nu genast Såsom kjøpesumma betalt sjuåttiosju 77/Rdr 37 s 4 rtn banko, samt sedermera årligen till oss eller vår rätsinnshavare som skatt vid nyårstiden i kontant betala två/2/ r:dr banko, och däsutom vid hemmanet på fodran på åbons kost och utan betalning utgöra tio släte, åtta rävse samt tio skörde och tjugotvå andra dagsverken vid annan årstid, samt hustrun årligen spinna lo skålp blågarn på fodran.

Upplåta och försälja vi till bemälte Nels Nelsson och hans hustru Sara Bengtsdotter på deras återstående livstid, en torplägenhet helt öster söder om prästvägen vid norra ändan av vårt utmarksskifte allt vad der finnes undantagandes, det för prästvägens lagning, uttagna sandtag. Samt rättighet för åbon att efter åstundan i mossen skära torv till bränne, dessutom får torpfolken efter behag nöttja bruka och behålla nämnda egendom till vad de åstunda, och på bästa sätt så länge de fullgöra ofvan nämnda bestämmelse för mossen till hemmansägaren. Ej heller får torparen utom åbons medgivande denna kontrakt på annan man överlåta.

Der stängsel som på stöket finnes är hålen torparens, samt det fure som finnes får han äfven taga till nya stängselännen, hvaremot torparen själv instänger och framdeles underhåller stängslen kring torplägenheten utan hvad som i rågångslinjerna blivit tilldelat n:o 2 Svenarp samt Snarrarps åbor.

Då torpfolken äro med döden aflidna tillfaller torplägenheten hemmansägaren med alla der gorda förbättringar utan någon ersättning äfven för stängslar i yttre linjerna, men skulle inom egendomens gräns förefinnas husbyggnader eller stängsel af träd hör detta torpfolket eller deras arvingar till att bortflötta.

Med dessa och inga andra vilkor hafva vi försålt ofvan nämnda torplägenhet till bemälte Nels Nelsson och hans hustru, å vilken egendom de försäkras en orubbad besittning i deras återstående livstid, så framt förestående kontrakt af dem fullgöres, samt de försäkras med våra namn Svenarp den 16 april 1849. Trued Bodelsson Hanna Bengtsdotter, ägare af no"1/1 1/3 Svenarp.

Här förestående kontrakt förklara vi oss nöjda, samt förbinda oss till betalning och utgörande av förestående punkter, då vi åtnjuta förestående fördelar försäkras år och dag som ofvan Nels Nelsson Snarrarpstorp

Nels Nelsson Snarrarpstorp - Per Bengtson Färgshuset - Hanna Bengtsdotter

55

Avskrift.

Torpkontrakt Svenarp n=0 1.

ACC. N:R M. 16813:55.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Under denna dag har jag med min torpare Nils Svensson å mina egor enligt ofvan stående kontrakt före mitt tillträde af hemmanet, å ju ägorna, eftersom prästvägen ju innehaft jord, jort följande överenskommelse nemligen den jord som nu finnes söder om den af honom efter vägen till nära torpet och vidare ett stöcke söder om torpet jorda instängning och torparen efter kontrakten varittillhörig, tillfaller mig själf, och i dännas ställe bekommer han till följande och brukande på lika lång tid, all den jord som efter omnämnda stängsöl finnes nor der ifrån efter prästvägen till nu egogrinden och i söder efter vångagäret samt till Nicklas Nilssons skiftodling. Och emedan detta jordstykke, vidare äfven stigen hvad torparen lämnat kvar, den han för bonden att i ersättning der före på lika tider och på lika sätt som kontraktet föreskriver ovillkorligen mig äller min rättsinnehavare, vidare får han utgöra på åbons fyra/4/slätte och åtta/8/ andra dagsverken, samt fyra/4/r:dr banko i skatt, äfven som å utvisat ställe uppföra fem famnar dubbelt stengärdesgård 2 $\frac{1}{2}$ aln hög, att dätta utöver hvad i föregående kontrakt finnes bestämt.

Sålunda öfverenskommit är och kännes och försäkrar Görbjörnarp och Svänarp den 10 februari 1852. Trued Bodelsson.

Med förestående förändring av min innehavande kontrakt förklarar jag mig nöjd och förbinder mig till fullgörande deraf försäkras datum som ofvan Nils N SS Svensson torpare.

Härvid närvarande vetne

Nils Persson

John I BS Bengtsson

i Görbjörnarp.

i Östaröd.

Avskrift.

Torpkontrakt Svenarp n:o 1. ACC. N:R M. 16813:56.

56
FOLKLIVS-
ARKIVET

LUND

Till pigan Bengtåa Olassdotter och Hennes moder enkan Svenborg Månsdotter härstädes, upplåter och bortstädjer under tecknad i begge deras livstider den torpegendom som aflidne Per Mattisson innehaft hvilken jordegendom är innestängd och i areal utgör cirka 2 tunnland rymd, utom tomten hvarå deras egna åbyggnader äro uppförda och det emot nedanstående städjesumma, jemte fullgörande af årlig peningskatt och dagsverken. 1/I städja erlägges kontant sjutio/70/r:dr riksm deraf redan äro likviderade 55 r:dr som äfven kvitteras och återstoden betalas den 24 näst instundande Oktober.

2/Årligen vid jultiden ligvideras 2 r:dr rmt och vid påfodran på åboens kosthållning utgör torpägaren 24 dagsverken sex slätte sex rävse och återstoden hälften mans och dito kvinsdagsverken utgöres under de övriga årstider, och derjämte förbindes torpägaren att enär ofvan stående är fullgort, emot betalning efter ortens pris, hos åboen arbeta om så åstundas, framför hos någon annan.

3/Torparen förbindes att på egen kosthållning försvarligt spinna ett lispund blågarn, samt underhålla lika lång sträcka trädstängsel som mot n:o 2 vid torpegendommen underhåller, nemligen 50 famnar i nyss nämnda numera rågång på anvisat ställe, då åboen utvisar stängseltimmer och det samma framforslar till annan stängsel vid torpegendomen och att öfvrigt arbete i sådant afvseende verkställes af torpegande.

4/Till eldämne åtnjuter torparen frihet att efter behag uppskära torf i Örkenedsmyren, och sommarbetet i södra utmarken till de kreatur som af torpegendommens afkastning kunna vinterfodras.

ACC. N:R M. 16813:57

57
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5/Enär förestående personer fullgöra föregående punktens innehåll och derjämte utöva trohet och hörsamhet mot hemmaåboen och hans bestänning, så ega de att åtnjuta en ostörd besittningsrätt å tid som förut är bestämd, med förbehåll att egendomen icke utan åboens bifall fast vid besittningsrättens förlust på annan person öfverlåtas och vid samma äfventyr förbjudes torparen att utan åboens medgifvande till hysande intaga främmande personer.

6/Då besittningstiden som förut ärrbestämd, tagit slut, tillfaller jordegendomen med alla deri verkställda förbättringar och uppodlingar jemte varande stängsel hemmansägaren utan ersättning, men alla varande åbyggnader torpågaren eller dess arvingar.

Utan mitt vidare hörade äga vederbörande att med denna kontrakt å behörigt ordning lagfara, hvilket allt försäkras med min egenhändiga namnteckning
namnteckning Svenarp den 15 september 1862,

Trued Bodelsson.

Med förestående kontrakt finna vi oss nöjda och tillförbinda oss densamma i alla afseenden fullgöra.

Bengta Olasdotter. Svenborg Månsdotter.
med styrda händer.

Härvid på en gång närvarande vittne
Per Ingemansson Nils Nilsson
Thomaboda. Svenarp.

Avskrift.

Torpkontrakt Svenarp n:o 1. ACC. N:R M. 16813:58.

58
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jag undertecknad åbo på n:o 1 Svenarp, antager köp medelst förre Nils Johnsson från n:o 2 Svenarp och hans tillkommande först laggifta hustru till torpfolk i deras återstående livstid, på en liten ny tomtplan omkring fyra skäppelands vidd, ormakulle kallad, som gränsar intill åbo Nicklas Nilssons rågång, efter nu bestämda punkter som der befinnes, att för detta år begynna bygga och arbeta och det mot nedan skrivna årliga betingade förmåner och skyldigheter som följer nämligen,

1/I städje somma betala nu genast 35 r:dr riksmünt hvaraf 35 r:dr riksmünt kveteras, samt i årlig skatt vid jultiden betala 2 r:dr riksmünt som först tager sin början vid 1867 års slut, som för nästa år dagsverk och gärdesgårdar tager sin början som följer.

2/Årligen vid påfodran och på åbons kost utgöra torpfolken 25 dagsverke hälften mans och hälften kvins samt dessutom förbinder torpfölken att emot betalning efter årets pris vid anfodran arbeta hos åboen framför hos någon annan.

3/Vid torpegendomen och sidan i norr i rågången mot Nicklas Nilssons årligen oppföra torpfolken 5 famnar lagligt stengärdesgård lo kvarter högt tills der är opplagt 39 famnar, och årligen underhålla trästängselgårdet i fullgott stånd tills der i rågången befinnes en stätta derför å torpkontraktet vidtagen med underhållande men åboen tillsläpper hvad träd och ämne som erfodras till underhållande trästängseln men jag framköra ännen då de äro efter utvisning höggna, detta på egen kost av torparen.

4/Torpfolken åtnjuta torvmosse till behov, efter utvisning årligen, samt erhålla torpfolken samma bete å utmarken för tre stycken fårakreatur jämte lamb.

ACC. N:R M. 16813:59.

59
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5/ Med dessa vilkor få de nämnda torpegendomen tillträda där bebygga odla och bebo i deras återstående livstid, men förbjuder att utan mitt eller min rättinnehavares lof intaga inhysa folk eller egendomen på annan överlåta, eller olydnad emot husbonden eller hans folk resa. Så äga nämde Nils Johnsson och hans nemde hustru livstids besittningsrätt, men efter deras död tillfaller egendomen med odling och stängsel återhemmanet, men åbyggnader tillhör torpfolkets arvingar, Svenarp den 21 April 1866, Ingeman Truedsson åbo.

Med förestående kontrakt förklarar jag mig nöjd, samt förbinder mig deräfter fullgöra dag som ofvan

Nils Johnsson
torpare.

Närvarande vittnen på en gång

Hans Svensson	Måns Olsson
Östaröd.	Svenarp.

Avskrift.

Torpkontrakt Svenarp n=0 1. ACC. N:R M. 16813:60.

66
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

I anseende å överenskommelse med drängen Trued Truedsson och hans hustru Bengta Månsdotter från Svenarp, antager jag till torpfolk på mett heman n=0 1 Svenarp, på deras återstående livstid, på det så kallade Rattetorpet, sådant detta nu befins, jämte ett nu odlat nytt stoke till söder om häradsvägen mitt mot gamla tapet/torpet/från västra ändan i skogslinje till n=0 2 rågång, samt åt norr till grinden, omkring ett skäppeland i vidd, vilket sf torpfolket får stängas inne och och begagnas efter bästa förmåga, som tillträdes nu genast, samt utgöra nedan skrefne skatt och dagsverke, begagnas och detta året.

A/Årligen betalas vid nyårstidentvå/2/r:dr? Samt vid påfodran utgöres 24 dagsverk hälften mans och andra hälften kvins på åbons kost åtgöres årligen, samt arbete hos husbonden framför någon annan efter ortens pris.

B/Torparen erhåller sommarbete på åboens utmark för tre får med avkomlingar, samt till bränne upptaga torv på mossen efter utvisning för behof.

C/Då torpfolket uppföra sig troget o ch beskedligt mot husbonden och hans folk och ej intaga inhyses folk utom åboens lov, skola de äga en fri och orubbad besittning i deras återstående livstid, då de uppfylla ofvan nämnda kontrakt.

Men efter deras död tillfaller egendommen med plantering hemmanet utan ersättning.

Svenarp den 5 te maj 1866
Ingeman Truedsson.

Med ofvanstående kontrakt förklarar jag mig nöjd och lofvar det-samma fullgöra till åboens gotfinande.

Trued Truedsson.

Närvarande vetne på en gång

Ola Svensson
Simontorp.

Nels Nelsson
Svenarp.

Avskrift.

Torpkontrakt Svenarp n=0 1. ACC. N:R M. 16813:61.

61
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jag undertecknad åbo på n=0 1 Svenarp antager härmedelst förre torparen Tuve Andersson och hans hustru Sissa Nilsdotter till torpfolk i deras återstående livstid, på en liten ny torpplan omkring ett skäppelands vidd på så kallade ormakullen, som gränsar intill Nicklas Nilssons rågång. Efter nu bestämda punkter och nedan skrivna årliga betingade förmåner och skyldigheter som följernämligen,

1/I årlig skatt vid jultiden betalas en R dr rikgäld, och vid påfodran på åbons kosthållning utgör torpfolken 12 dagsverken 4rävse 4slätte och återstoden utgöres under de övriga årstider, och derjämte förbindes torpfolken att när ofvanstående är fullgott emot betalning efter ortens gångbara pris hos åboen arbeta om så åstundas, frmför hos någon annan.

2/Torpfolken förbindes att på egen kosthållning försvarligt hålla ett stycke gärsgård i Nicklas Nilssons Rågång, nemligen ifrån det törplägenheten tager sin början och sedan ner till prästvägen då åboen tillsläpper stängselämne.

3/Till eldämne åtnjuter torpägaren frihet att efter behov uppskära torf i Örkenedsmyren.

4/Enär förestående personer fullgöra föregående punkters innehåll och derjämte utöfva trohet och hörsamhet mot hemmansåboen och hans bestänning så äga de att åtnjuta en ostörd besittningsrätt å tid som förut är bestämd med förbehåll att egendommen icke utan åboens bifall får vid besittningsrättens förlust på annan person öfverlätas och med samma äfventyr förbjödes torparen att utan åboens medgivande till inflyttande intaga främ-made personer.

5/Då besittningstiden som förut är bestämd, tagit slut, tillfaller jord-egendommen med alla därå verkställda förbättringar och uppodlingar jemte varande stängsel hemmans ägaren till godo, men alla varande åbyggnader torparen eller dess arvingar.

Utan mitt vidare hörande ega vederbörande att med denna kontrakt å behörig ordning lagfara, hvilket allt försäkras med min egenhändiga namnteckning Svenarp den 15 mars 1869 Per Persson.

Med förestående kontrakt finna vi oss nöjda, och förbinda oss densamma i alla afseenden fullgöra. År och dag som ofvan Tufve Andersson Torpare. Härvid på en gång närvarande vittnen Bodel Truedsson Svenarp.

Sven Olsson Svenarp.

Avskrift.

Torpkontrakt Svenarp n:o 1. ACC. N:R M. 16813:62.

62
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Till arbetskarlen Per Nilsson och hans hustru Bengta Truedsdotter hava vi bortsålt en torpegendom på 49 år, nu redan innestängd är, eller densamma egendom som Trued Bengtsson och hans hustru förut innehaft, och skall torpegendomen nu genast tillträdas sådan den nu befinnes emot en av oss emmellan överenskommen köpesumma och andra villkor, nemligen köpparna skolla till oss betala som städja, ett tusen tvåhundra/1200/kronor och på följande sätt, nu/600/ kronor skolla till oss betalas den 25 te förstkommande mars, och resterande /600/ kronor den 24 de förstkommande oktober och årligen vid nyårstiden skall torpfolken betala till åboen eller rätsinnehavaren tio/10/kronor i torpskatt.

Och äfven årligen skola torpfolken utgöra trettiofem/35/ dagsverken på åbons kost och af hälften mans och hälften kvins dagverken och vid vilken tid om året de fodras.

Och äfven skall torpfolken underhålla omkring fyratiofyra famnar stängsel i rågången mellan n:o 1 och 2 Svenarp när Åboen tillsläpper stängselämne av träd så mycket som behövs. Och äfven skall torpfolken arbeta hos åboen på hemmanet för betalning efter ortens pris, förrän hos någon annan. Ej heller får torparen utan åboens medgivande denna kontrakt överlåta på annan man.

1/Och för dessa villkor skolla torpfolken erhålla fritt sommarbete på min östra norra utmark eller den som nu ju stängd är och till så många kreatur som på den egendomen kunna vinterfödas.

2/och äfven lämnas stängselämne av trä till iståndsättandet och framdeles underhållande omkring nämnda torpegendom.

3/Och äfven lemnas till torpfolken rättighet att upptaga trof på min torfmosse efter utvisning och så mycket som de behaga till bränsle för eget behof.

Och när denna kontrakt är tilländalupen eller futionio/49/år här efter äro tilländalupna, så tillfaller egendommen med stängsel och plantering hemmanet så dant som det befinnes och förutan betalning, men husbyggnaderna tillhör torpfolken.

ACC. N:R M. 16813:63.

Med dessa och inga andra villkor hafva vi försålt av den nämnda torplägenheten till bemälte Per Nilsson och hans hustru Bengta Truedsdotter å vilken egendom de der försäkras en orubbad besittningsrätt på fyrtio-nio års tid, så framt förestående kontrakt af dem fullgöres, samt de för övrigt mot åboen visa trohet och lydnad försäkras med våra namn Svenarp den 2 januari 1878.

Per Persson och Bengta Nicklars.

Med förestående kontrakt^a förklara vi oss nöjda, samt förbinda oss till betalning och utgörande af förestående punkter, då vi åtnjuta förestående fördelar försäkras är och dag som ofvan,

Per Nilsson

Bengta Truedsdotter.

Närvarande vittne

Sven Svensson

Sven Truedsson

n:o 1 Snarrarp.

Snarrarp.

/Bevarad ryggåsstuga i fyra led./ 1963.

63
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16813:64.

Svenarp No 1 så har då detta torp gått i arv efter Trued Bengtsson och hans hustru, tillarbetskarlen Per Nilsson och Bengta Truedsdotter sedan till sonen Nils Persson och hans hustru, samt till deras son Anton Nilsson och dennes hustru och äges nu av deras son Rickard Nilsson, med den gamla ryggåsstugan väl bevarad. Torpet friköpt.

Svenarp No 1 Hoffmans ägare Ernst Hoffman torpet friköpt men härleder sig från Nels Nelssons städjade torp från 16 April 1849,

Så fins här ytterligare ett torp kvar på No 1 Svenarp nämligen Bordins som härleder sig till 1880 talet. Samtliga andra torpen äro rivna på No 1 Svenarp.

På No 2 fins Truls Hultners kvar friköpt och husen helt ombyggda samt Per Nicklassons Svenskamerikanare, dessa husen flyttades från Snararp ett hundratal meter in på Svenarps egendom på 1870 talet och då var Sven Lander Torpare.

Samt nere vid trollabadet var en backstuga, Petters Jössas som revs på 1930 talet.

Således fans å Svenarp No 1 7 st torp samt å No 2, 2 st torp samt en backstuga.

64
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Avskrift.

ACC. N:R M. 16813:65.

65
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kontrakt, Emellan Torsebro krut och stubinfabriks-Aktiebolag, å ena sidan
samt Sven Johnsson och hans hustru Karna Johnssdotter i Knäppstorp å
andra sidan träffas härigenom följande avtal.

- 1/Bolaget antager bemälde Sven Johnsson till åbo å det bolaget till-
hörande hemmanet 3/8 mantal Knäppstorp i Glimåkra socken, Östra Göinge
härad och Kristianstads Län, samt utfärdar åbobrev och föranstaltar att
detsamma bliver i föreskriven ordning kungort.
- 2/Till den sålunda antagna åboen och hans hustru Karna Jönsdotter för-
säljer bolaget, med den rätt Kungl. förordningen den 24 Maj 1878 medgiven
för nämnda hemman 3/8 mantal Knäppstorp.
- 3/Bemälde köpare tillträda hemmanet den 14 Mars 1883 sådant det då
befinnes, utgöra från nämnda dag alla hemmanets skatter och onera?
samt inträda i bolagets rättigheter och skyldigheter i avseende å de
under hemmanet lydande torp, som äro upplåtna åt andra personer.
- 4/Köpeskillingen för hemmanet är bestämt till Fem Tusen Femhundra/5500/
kronor. Derav erlägges 1000 kronor vid underskrivandet af detta kontraktet.
Å återstående beloppet skola köparna då de undfå köpebrev å hemmanet
utfärda förbindelsen, en å 2500 kronor med sex procent ränta och rätt till
inteckning i hemmanet, förfallen sex månader efter uppsägning, samt en å
2000 kronor med enahanda ränta, att betalas den 1 ste November 1884 och
skall sistnämnda förbindelse vara försedd med borgen såsäm för egen skuld
af två personer hvilkas vederhäftighet af säljaren godkännes.
- 5/Intill dess förenämnda skuldebrev utfärdas erlägga köparna årligen
sex procent ränta å oguldna köpesumman 4500 kronor.
- 6/Sedan klandertiden å åbotagningen tilländagått utan att derå talats
eller sedan sådan klandertalan genom laga kraftegende beslut ogillats
utfärdas bolaget till Sven Jonsson och Karna Jönsdotter köpebrev å
hemmanet emot det de fullgöra hvad ofvan angående förbindelser å ogulld-
na köpeskillingen föreskrivits.
- 7/Lagfartskostnaden bestrides av köparna, men säljaren tillhandahåller
för lagfart nödiga åtkomsthandlingar.
- 8/Skulle till följd af klandertalan Sven Johnsson icke bliva laglig åbo
å åvannämnda hemman, förfaller det nu slutna köpet. Om genom köparens vållade
köpet ej kommer att gå i fullbordan är det på köpesumman erlagda beloppet
1000 kronor förverkat,

ACC. N:R M. 16813:66.

men om eljest köpeavtalet förfaller, återfå köparne berörda belopp.
I vartdera af dessa fall åligga köparna att för den tid de innehava hemmanet såsom årligt arrende betala sex procent ränta å den obetalda delen af köpesumman.

9/Säljaren är ej pliktig lemna någon skadeersättning för den händelse åboantagningen bliver ogiltig och köpet iföljd derav förfaller.
Cristianstad den 26 Oktober 1882.

För Torsebro krut och stubin-fabriks Aktie-Bolag, säljare. M, S, Möller.

Sven Johnsson -Karna Jönsdotter köpare.

Egenhändiga namnteckning bevittnas Christes Brigine, N Larsson.

I förestående kontrakt omnämnda första köpeskillingen ett tusen kronor /1000/, har jag denna dag emottagit och härvid kvitteras.

Cristianstad den 26 Oktober 1882, för Torsebro krut och stubin-fabriks Aktie-Bolag M S Möller.

Jemte det jag denna dag aflämnat i förestående kontrakts 4 § omnämnda förbindelser å 2500 kronor och 2000 kronor samt betalt arende afgift till den 14 Mars 1883 med 37 kr 50 öre för torparen Tomas Persson samt enligt kontraktet upplupen renta med 198 kr 75 öre eller tillsammans kontant tvåhundratrettiofem kronor 25 öre, så har jag av Torsebrobolaget fått emottaga:

1/Åbobrev för mig att vara åbo å nr 1 3/8 mtl Knapptorp.

2/Köpebrev å samma hemman.

3/Gravationsbrev.

4/Kontrakt af den 28 Juni 1871 med torparen Nils Svensson och

5/kontrakt i Afskrift af den 17 Februari 1869 med torparen Thomas Persson vilket allt erkännes, Christianstad den 9 Januari 1884 Sven Johnsson.

Förestående skuldförbindelser å tillsammans kr 4500 och kontante penningar 235kr 25 öre har jag denna dag mottagit, erkännes Christianstad den 9 Januari 1884.

För Torsebro Krut och Stubin fabriks Aktie-Bolag M s Möller.

Egenhändiga namnteckningarna intygas, ? ?.

66
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Avskrift.

ACC. N:R M. 16813:67.

67
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Köpekontrakt.

Emot en betingad köpesumma ettusensjutio(1070)kronor jämte andel i hypotekslånet efter hemmahsdel.,hava vi undertecknade av vårt hemman no 1 3/8dels mantal Knappstorp försålt till vår torpare Tomas Persson och hans hustru Ingrid Andersdotter härstädes,deras hitintills varande torplägenhet jämte en del av ofvanför liggande torp när husbondekontraktet slutar.Utgörande det hela cirka tio/10/ häktar,gränsar i väster till Björnbetans ägor,i söder till ett der befintligt stengärdes stängsel samt derifrån i öster till Traneviks ägor och följer nämnda rågång upp tillHanna Svenssons torplägenhet allt med bevis utstakat och rörsatt. Utgörande 1/32 dels mantal n=0 1 Knappstorp för vilket hemmanstal säljare och köpare enats.

Skulle någon egerana begära och få landtmätare förordnad,får han det själv bekosta,förbehålles nőtjanderätt i vägen genom utbrutna hemmanslott, samt betesrätt för ofvanför befintligt torp som förut så länge deras husbondekontrakt eger kraft.

Köpesumman betalas på följande villkor,
Åttahundra(800)kronor betalas den 1 ste nästkommande Juli, samt resten 260 kronor den 1 ste Januari 1904,sålunda avhandlat Knappstorp den 9 de Februari 1903.

Sven Johnsson.

Med ofvanstående köp förklara vi oss nöjda, samt förbinda oss detsamma fullgörande som ofvan Thomas Persson.
Egenhändiga namnteckningar bevittnas,

Bengt Jönsson

Joh Svensson

Tockarp.

Svenstorp.

ACC. N:R M. 16813:68.

Av vad som framgår av köpekontraktet på Knapptorps gård så fins två torp. Det ena Stussarens som städjades av Nils Svensson år 1871 innehaves av dennes son Jöns Nilsson och friköptes på 1930 talet.

Det andra Thomasatorpet, städjades den 17 februari 1869 av Thomas Persson, det friköptes 1903 och Thomas bodde kvar der till sin död 1918 varefter stället i flera år innehades av sterbhuset, men har sedan gått i flera händer. Husen rivna men jorden eges av Helge Olsson Björnbetan. Thomas var fiolspelare och söner Paul och Jöns trädde i faderns fotspår och blevo mycket anlitade spelmän vid fästliga tillfällen samt vid byggdens dansbanor. De gingo under benämningen Thommasa-Pågana,
/Thommasa-Pojkarna/

68
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Traneviks torp.

ACC. N:R M. 16813:69.

IV

69

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Jakobstorpet i Tranevik har sina anor från 1700 talet, och de kontrakt som fins kvar är på Måns Karlsson från 1802 till 1825, så kommer Sven Månsson som gifte sig med Åbons dotter Karna Jönsdotter och dessa fingo kontrakt på torpet i 70 års tid, så övertog Jöns Svensson torpet 1861 till 1895, men denne Jöns Svensson köpte även Krono skatte rusthålls-hemmanet 1/8 mantal av No 5 Killinge för 2500 riksdaler riksmünt år 1873. Sedan togo Nils Jönsson samt Nilla Nilsson dotter an torpet 1895 och friköpte det 1899, och nu är sonen Albin Nilsson ägare av sället, således har detta torp gått i samma släkts ägor i minst fem led. Byggnaderna har inte genomgått några större renoveringar utan en väl bevarad ryggåsstuga finnes kvar, se vidare kontrakt.

Gnölatorpet. Det mellersta av tre torp i nästan linje väster ut från Traneviksån räknat, detta torp härstammar från tiden omkring 1830 då ett dragontorp lades ner i närheten, nuvarande ägare Otto Martinsson som genom köp övertog det av sin morbroder Anton Jönsson och denne övertog det av sina föräldrar, torpet friköpt. Föder en häst och ett par kor, ladugården nästan nybyggd men bostaden i gammalastil. Friköpt 1923. Ordet gnöl tillkom derigenom att torparen ägde ingen häst till att börja med utan bad andra om hjälp vid körslor på torpet, kommer du nu igen och gnölar (eller ber om hjälp) så kallar vi dig för gnölen.

Aplatorpet. Det tredje och närmast ån, även detta är ett gammalt torp som gått i flera generationers händer, nuvarande ägare Tage Svensson och hustrun Anna född Martinsson, övertog torpet genom köp av sina föräldrar 1938, torpet var då friköpt något år tidigare, föräldrarna Sven Bengtsson med hustrun Tilda, Sven Bengtsson övertog det av sina föräldrar Bengt Andersson med hustru, och Bengt av sin fader Anders Persson. På 1830 talet slogs det samman med förut nämnda dragontorp. Bostaden renoverad och i gott skick, med fristående uthus, De två sista ägarna snickade till yrket.

10/3-64

Traneviks torp.

ACC. N:R

M.

16813:70.

2/70
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Långt upp i norr intill gränsen till Knappstorps ägor ligger ett torp Åbergs som finns angivet på 1869 års karta, nuvarande ägare Ville Bengtsson, övertog det genom köp av Nils Åberg omkring 1928, friköptes på 1930 talet.

Bäcka-Jössens, detta torp fins angivet på 1869 års karta, nuvarande ägare Ester Nilsson, som övertog det genom köp av Betty Svensson, och denne av Jöns Åkesson som kom ifrån Kalhult i Ousby socken och gifte sig med änkan efter smeden John Olsson omkring 1880, Bäcka-Jössen var byggmästare samt tillverkade liaskaft m.m. Detta torp är ej friköpt.

Nils Johnssons, som låg ända framme vid Edvards Svenssons gård, någon ålder på detta torp har vi inte, men det friköptes enl ensittarelagen 1937, och blev en del extra besvär då det visade sig att det låg på en allmänning. Torpet återgick till hemmanet i början på 50 talet då Nils Johnsson dog.

Beraba-torpet, detta torp ligger ända borta vid Olastorp, ägare Alma Persson som genom köp övertog det av sina föräldrar Per Persson med hustru. Torpet ej friköpt.

Stussare-Sissans, ett torp som vi inte vet mycket om, men en del ruiner finnes ändå kvar. Det har varit en backstuga och beboddes till omkring 1880 talet. Detta torp ligger strax intill Jakobatorpet.

71

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16813:71

Torp å Hemlinge.

Almans, ägare Sigfrid Martinsson som genom köp övertog det av sina föräldrar Martin Svensson och hans hustru Tilda, dessa övertogo torpet av Martins föräldrar Sven Persson med hustru, och dessa övertogo torpet av Sane Hansson år 1864, Sane flyttade derifrån och till Gamlarp i samma kommun. Torpet friköptes på 1930 talet.

Almans, en backstuga belägen ungefär ett 25 tal meter från Ousby vägen och ungefär lika långt från den väg som leder bort till Sigfrids Martins- sons torp invid Romperöds kvarndamm, här i denna backstugan har Sigfrids farsfars föräldrar bott, av denna backstuga finnes ännu stenmurarna kvar som räckt upp till nedersta delen av fönstren eller cirka en meter höga runt om med uttag till en dörr på sydsidan, ovanpå dessa murar väggar av trä, golv av jord, husets storlek ett enda rum med öppen fyr i ena hörnan, 6x6 meter i fyrkant. Byggnaden stod kvar till i början på 1900 talet och var bebott till omkring 1900.

Johnstorp. Låg nere vid gränsen till Killinge väster om vägen uppe på backen, sista ägaren Tilda Svensson/Vrempa-Tilldan/men före Tilda var det många andra som bott här Arvid Persson /Hemlinge-drengen/Pickare Nissen från Broby med hustru, de blevo båda rökförgiftade här genom ett stängt späll, soldaten Al, och här föddes samhällets fotograf S G Svensson, samt potte-Nissen bodde här omkring 1859. Husen revos 1947.

Torp å Hemlinge.

ACC. N:R M. 16813:72.

72
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Spån-Täppet. Detta torp var belägit ända nere vid ån söder om Hemlingegården, byggnaderna revos i början på 1900 talet, och sista egaren var Per Truedsson/spån-Peren/ eller savstickehoppen ja detta sista namnet hadde han fått genom att han var hallt och så var han ribbhuggare vid såget om vinrarna, här vid detta torp fins ännu ett minne kvar, nämligen en välvd källare i sten med årtalet 1822 inhuggit över dörren, torpet fins upptagit på 1869 års karta.

Hemlinge-Tuas. Detta torp låg strax väster om Hemlingegården utmed vägen till Källstorp, torpet fick flera namn, då sonen Nils Tuve-sson växte opp blev han murare, och mycket skicklig i sitt yrke men litet originell och fick då till namnet murverket, och benämndes även för Else Nisse, Nils var den första ägaren av en motorcykel i dessa trakter 1910 som han köpte av en Svenskanare Martin Månsson i Bosarp, en Harlie-Davidsson, här en liten episod från hans arbete som murare, själv var jag handlangare åt honom, och då han kom upp till nedersta bläklagret i huset satte han sig ner och tänkte ett slag varpå han yttrade, hur kunde det vara att sno skorstenen ett slag, om röken kan ringla sig ut lika bra, sagt och gjort, när han så kom ovan taket med stenarna sprang han ner och stoppade dagens tidning i fyrhålet der nere och gick ut på backen för att skåda resultatet av sitt arbete, och så såde Nils hur vackert röken ringlar sig ut, då är jag fullt belåten, gick upp på taket och murade skorstenen färdig/den håller än i dag och detta var 1917/ Nils dog 1922, och husen revos strax efter.

Torp St Björnbetan.

ACC. N:R M. 16813:73.

Torpa-täppet, detta torp vet vi inte mycket om, men det finnes upptagit på 1869 års karta, vilka som bott der eller när husen rivits har vi inte fått klarhet i, täppet eller torpet är beläget på venster hand när man lämnat Ousbyvägen och ett stycke in på vägen i Knappstorp mot de båda torpen Tomsatorpet och Stussarens.

Sladda-torpet, utmed samma väg som föregående och samma sida om vägen men ett stycke bortom Tomsa-torpet i Knappstorp låg Sladda-torpet men på Björnbetans ägor, sista egaren var Sven Bengtsson som rev husen här och och flyttade dem ner på Olastorps ägor/nuvarande Henrik Larssons/ detta skulle hava skett 1905. Torpet på Björnbetan är upptagit på 1869 års karta.

73
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Torp å Olastorp.

ACC. N:R M.16813:74.

74
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sladda-Svennens. Så när vi kommit ett stycke förbi Olastorpagården så finner vi på höger hand ett litet jordbruk dethvar dessa byggnader som Sven Bengtsson flyttade från Björnbetan ner till Olastorp, men namnet följde naturligtvis med Byggnaderna, detta skedde 1905, men 1936 köpte Henrik Larsson stället och bor der fortfarande.

Kryckestugan.

Johan Karlssons backstuga. Denna backstuga låg i närheten av nuvarande Henrik Larssons, men revs omkring 1908 då Johan Karlsson flyttade bort på Kellstorps ägor och 1936 ner till Glimåkra samhälle. Johan Karlsson var stenarbetare.

Orda Lill-Olas. Detta torp finna vi intill vägen söder om Olastorpagården Namnet lill-Ola fick han därför att även hans fader hette Ola, när Ola gifte sig bosatte dom sig på detta torp och bodde der tills på 1920 talet då dom flyttade till en styvson i Mätteröd, Elsa Andersson övertog torpet vilket hon sedan sålde till en Dansk på 1950 talet, husen brunno ner 1960,

Honna-Jonens, ja detta torp låg nästan ända nere vid gränsen till Rompe-röds myr, hur gammalt torpet var vet vi inte, men det fins på 1869 års karta, och på 1870 talet finna vi Simsa John här/honna-Johnen/John Andersson f 1840 i Ousby, Honna-johnen namnet fick han för att han hade alltid ett par hundar i sitt sällskap, han livnärde sig i huvudsak att vandra omkring i byggden och sälja varor som tillverkats i hemmen och dessa drog han på en tvåhjulakärre, efter Johns död revos husen,

ACC. N:R M. 16813:75

Avskrift.

Köpekontrakt.

Till torparen Jöns Svensson i Tranevåke försälja vi undertecknade vårt egande Krono skatte rusthålls hemman 1/8 mantal av No 5 Killinge i Glimåkra socken Östra Göinge Härad och Kristianstads Län, anslagit under Rustnings stammen No 43 vid Göinge Sgvadron och Skånska Dragonregementet, och det för oss emellan överenskommen Köpesumma stor två Tusen femhundra/2500/Riksdaler Riksmünt, jemte livstids undantag, enligt denna dag säskilt upprättat kontrakt.

Ofvan skrivne köpesumma betalas på följande sätt nämligen vid tillträdet den 24 Mars 1874 betalas, 500 riksd riksm, den 24 Mars 1875 betalas ett tusen/1000/Riksd, Riksm, 1876 den 24 Mars betalas resten 1000 Riksd Riksm, med samma års ränta 5% procent.

I följde hvaraf vi afhände oss berörda 1/8 mt af No 5 Killinge, och tillegne Jöns Svensson och hans barn och arvingar det samma att tillträda den 24 Mars 1874, samt hädanefter oeväldt nyttja evärdeliga äga och behålla såsom dess väl fångnaegendom.

Köparen ikläder sig alla från tillträdesdagen för hemmanet utgående onera, och tillåtes köparen att utan vårt vidare hörande vid vederbörlig domstol på egen bekostnad söka lagasatta härå, hvilket att härmed försäkras Killinge den 29 September 1873.

Truls Månsson Elna Åkesdotter.

Säljare.

Med förestående köpebref förklarar jag mig nöjd och förbinder mig der-
efter betala som föreskrivit står datum som ofvan Jöns Svensson

Traneviks torp köpare.

Att denna försäljning skedt med såväl hustruns som mannens goda samtycke, och af fri vilja salubrevet underskrivet bevittnas som ofvan

Sven Nilsson Ola Jönsson
Killinge. Killinge.

75
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

ACC. N:R M. 16813:76.

§ 166.

År 1874 den 17 Februari vid lagtima vartinget med Östra Göinge Härad i Broby meddelades på grund af denna köpeafhandling Jöns Svensson första uppbudet å Killinge No 5 ett åttendedels mantal betygar å häradsrättens vägnar I M Lundahl.

På förestående köpesumma är första terminen betalt med femhundra/500/ riksdaler riksmünt hvilket härmed cvitteras killinge den 26 Mars 1874,
Truls Månsson Elna Åkesdotter.

På andra sidan stående köpesumma af andra terminen är afbetalt sexhundra femtio/650/ kronor samt ränta för hela terminen till den 25 Mars 1876 som härmed cviteras, Killinge den 5 Maj 1876
Truls Månsson Elna Åkesdotter.

Resten af andra terminen är betalt med 350 kronor, och tredje terminen af betalningen för hemmanet är till fullo betalt jämte all ränta som kappitas hvilket härmed tacksameligen cvitteras Killinge den 6 Maj 1876,
Truls Månsson Elna Åkesdotter.

Närvarande vittne
Nils Svensson Ola Jönsson
Höninge. Höninge.

76
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Avskrift av torpkontrakt
Jakobstorp Tranevik.

ACC. N:R

M.

16813:77.

77

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sedan vår före torpare Per Jakobsson och däs hustru Ingegär Trulsdotter äro med döden afgangna, som förut har bedödt vårt tillhöriga torp, så kalladt Jakobstorp, hafva vi härigenom velat uplåta och boråt acodera bemälte torp till däs svärson Måns Karlsson och des hustru Kierstin Pärnsdotter på i deras lifstid, med all den egendom som hitintill till torpet waritt hafva emot dät han årligen till åboarna uti Traneveke betalar lo Rek:specie samt sex dagswerke till warie åbo hälften slåter dagsvärke och qvins dagsvärke på åboarnas kost, och arbetar derjämte hos åboarna framför någon annan för betalning efter landsens tid, då han ohså har åtminstone sommarbete på utmarken till så många kreatur som öfver vintren kuna födas tillika med tillräklig eldbrand. Torpet tillträdes nästa fardag, eller den 25 te mars 1803, och första posten betalas nästa året den på neml den 25 mars 1804 de sedan rett fram gint år, år ifrån år, och när Måns Karlsson och dess hustru fulgöra förenämnda omständigheter och ej förnärma hemanägarna med något olofligt hygge eller annat dylikt äro de försäkrade om en rolig befatning uti hela deras livstid, som skrivde i Traneveke den 16 oktober 1802 Måns Trulsson.

Ehuru wäll åboen Sven Bengtsson icke för närvarande vill underskriva förenämnda kontrakt förklarar han sig med den samma till alla delar vara efter hans önskan och samtycke, hvilket närvarande vittne bestyrka och underskriva, Tulsen Nilsson Friggatofta, Nils Månsson Hemlinge.

I föllie af förestående a, k. Måns Karlsson antecknas uti cronohandlingarna såsom åbo å nämnda torplägenhet betygar Broby den 23 nov 1802 efter förordnande P Rosengren.

§, 189. Vid 1810 den 4 juni med Östra Göinge häradslaga sommarting uti Broby blev detta kontrakt till häradsrätten ingivet och uti protokollet ordagrant intagit till främdeles säkerhet samt den kraft och verkan lag förmår. Ut Supra. På häradsrättens vägnar W. H. Buttram.

Fast jag denna dag upsagt denna kontrakt och i följd däaf egendommen och det till min son Sven och dess tillämnade hustru Karna Jönsdotter förbehåller jag mig likväl att få begagna denna kontrakt på de år vi å ömse sidor finna för gott. Hwarefter och emellertid kommer kontrakt att upprättas om de undantags förmåner jag af torpet för min öfriga

livstid han bekäna Tranevik den 20 Maj 1823. Sven Månsson, Måns Karlsson

Avskrift av torpkontrakt
Jakobstorpet Tranevik.

ACC. N:R M. 16813:78.

78
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Sedan min torpare Måns Karlsson och dess hustru afsagt den kontrakt de innehafva på det torp de bebo Jakobstorpet kalladt, då hafver jag härigenom efter ett mogit betänkande och med min hustrus styrkande samma torpegendom under och med följande vilkor upplåter och härigenom upplåter till Måns Carlssons son drängen Sven Månsson och min dotter pigan Karna Jönsdotter:näml:

1/På sjuttio års tid efter innevarande års slut upplåtes ofvannämnda torplägenhet sådan den nu befinnes vara instängd i så väl täppet som de dertill avstända engen, äfven upplådes ungefär ett skäppeland midt intill gamla torptäppets beläget, efter där särskild upplåtning till nötjande på föreskreven tid.

2/Sommarbete på utmarken för så många kreatur som af torpets afkastning kunna vinterfödas utom en ko som får beta i åboens kohage och ängen derintill.

3/Stängselämnen, eldämne och bränne får tagas till behof på hemmanets ägor af dertill tjänliga ämnen.

4/Lövhöstnad på utmarken skola torpägarna till behof få begagna.

5/På åboens kvarn skola torpägarna få förmåla sin säd utan betalning, För ofvanskrevne förmåners tillgodonjutande skola torpägarne till mig eller min rättsinnehafvare af hemmanet utgöra följande:

1/Såsom städja betalas genast eller vid tillträdet i kontrakts ⁿpengar en summa 166 R, 4aler 32 skilling Banko.

2/Skall torpfolken årligen utgöra vid påfodran utan betalning och på åboens kost sex/6/slätte sex/6/ skörde dagsverken, samt såsom skatt årligen contante penningar betala trettiotvå skilling banko.

3/ Emot denna kontrakt uteslutes min svärfar ofanämde Sven Månsson och min dotter Karna från hemmans utlösen af mitt hemman Tranevike än hvad denna kontrakt dem tillägga. med dessa och inga andra vilkor är det jag upplåtit ofvannämnda egendom hvilken de Sven och Karna för sig och sina arfvingar, få äga, bruka och orubbat behålla på sjuttio års tid, hvarefter egendommen

ACC. N:R

M.

16813:79

79
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

med de därå gorda odlingar tillfalla hemmanet utan betalning, men
torp åbyggnaderna tillfalla torpfolken eller deras arfvingar försäkras
med våra namn, Tranevike den 20 maj 1825.
Sven Månsson Karna Jönsdotter Jöns Olsson, Sissa Persdotter
kontrakttagare. Kontraktgivare.

Härmed förklarar jag mig nöjd Måns Karlsson före detta torpägare,
Såsom härvid åhöra vittne, Bengt Andersson Östaröd. Per Thommasson
Glimåkra.

Innannämnda städja 166 R 32 skill banko har jag bekommit och härmed
per qvitto 166 R 32 sk banko, Traneveke den 2 dra sept 1825.

§ 148. År 1845 den 12 September vid Östra Göinge ^{Jöns Nilsson.} härads ingivet och
infört vid Östra Göinge härads lagtima häradssting i Broby blev detta
kontrakt till häradsrätten ingivet och infört uti inteckningsprote-
kollet till framtida säkerhet samt den kraft och verkan lagh och
Kungl, förordningen den 9 november 1844 förmår och nämnda inteckningen
inom Hvert tionde års slut förnyas så viat den skall fortfara att
vara gällande, betygas på häradsrättens vägnar, ???

§ 212. År 1855 den 8 Maj vid Östra Göinge härads lagtima sommarting
i Broby blev detta conerade kontrakt till häradsrätten inkommit och
i intecknings protokollet ånyo anmärkt, rörande inteckning för att
fortfarande gälla tio år tilländagå ytterligare förnyas betygar
å häradsrättens vägnar T, Aug, Sandgren.

Ofvanskrefna kontrakt med dess rätt transoortera vi underticknade
häriegenom till Jöns Svensson, som ägor att den afkräva.

Sven Svensson, Måns Svensson, C Sven Månsson.

Egenhändig underteckning, intyga vi undertecknade Anders Persson,
Bengt Andersson i Tranevikstorp.

Uppvist vid mantalsskrifningen i Glimåkra den 20 November 1861, och i
Cronans längder för år 1862 behörigen amoterat betygar
L, S, G, Unnerius.

8/

ACC. N:R M. 16813:80.

80

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

§ 95.

Ar 1865 den 7 Mars å Östra Göinge Härads lagtima vinterting i Broby förnyades denna inteckning betygar på häradsrättens vägnar,????

§ 45.

Ar 1875 den 16 Februari under lagtima vårtinget med Östra Göinge häradsting i Broby blef förestående inteckning åter förnyad, betygar på rättens vägnar ???

Förestående torpkontrakt tillåter jag härmed må tillbakasätta så att det med förmånsrätt kommer att gälla näst efter den inteckning Jöns Nilsson owh Elna Oredsdotter denna dag till Skånska hypoteksföreningen utgivet å belopp tretusen/3000/ kr,Tranevik den 4de September 1879,
Jöns Svensson.

Torparen Jöns Svenssons egenh, namnteckning bevittnas,

Nils persson	John Svensson
Glimåkra.	åbo Tranevik.

§ 81.

Ar 1879 den 30 Sept vid lagtima höstetinget med Ö,Göinge härad,blef denna inteckning dels förnyad dels satt att gälla med förmånsrätt efter denna dag till Tranevike No 1 3/16 under st 23 fastställd inteckning Skånska Hypoteksföreningen till säkerhet för 3000 kr jämte ränta, förvaltningsbidrag och kostnader betygar på häradsrättens vägnar
????

Avskrift.

Torpkontrakt.

ACC. N:R M. 16813:81.

81
FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Till träskomakaren Nils Jönsson och hans hustru Nilla Nilsdotter här-
städes bortarrenderar vi undertecknade på fyrationio/49/ års tid räknat
från och med den 1 Januari 1896, till samma dato år 1945, det på våra
egor af hemmanet No 1 3/16 Mantal Tranevik belägna så kallade Jakobs-
torpet emot nedan skrivne vilkor neml,

1/I årligt arende betalar arendatorn i kontanta penningar den 1 Nov,
hvarje år sextio/60/kronor hvilket tager sin början för första gången
tillträdesåret 1896.

2/Årligen utgöra arrendefolken på åbons kosthållning och vid påfodran
tio mans och tio kvinnsdagsverken, samt dessutom varda de förbundna att
då tillfälle för dem gifves, mot betalning efter ortens gångbara pris
arbeta hos åboen på hemmanet framför hos någon annan.

3/ Till löfbrott få arrendefolken hösta lön efter behof på arrendeegen-
dommen men samt dessutom på den löfskog som är belägen sydost om arren-
deegendommen dock endast af de träd som förut varit topphuggna.

4/Till bränne får arrendatorn nyttja det trädvirke eller affall som
färlas vid löfhöstningen.

5/Arrendatorn åtnjuter sommarbete till ett kokreatur på hemmanets kohage
samt ett dito jämte fem får med dess årslamm beta på den så kallade
fåramärken.

6/Stängselämne skall åboen tillsläppa endast stör, till arrendatorns
nödiga stängslar å egendommen, dock skall arrendatorn själf efter utvis-
ning hugga och framskaffa desamme, men varder åboen förbunden att om
arrendatorn köper öfrigt stängselämne vid Romperöds sågverk vid påfodran
tillsläppa skuts till detsammas framforslande.

Sålunda öfverenskommit försäkras Tranevik den 6 Oktober 1895.

Jöns Nilsson, Sissa Månsdotter, Nils Jönsson.
kontraktgifare.

Med omstående kontrakt förklara vi oss nöjda och förbinda oss derefter
i allt betala och fullgöra, försäkras dag som förut,

Nils Jönsson, Tranevik Nilla Nilsson Tranevik, kontrakttagare.

Egenhändiga namnteckningar bevittnas af
Nils Jönssons, son Sven Johnsson
Östaröd. Tranevik.

Arrendet betalt för 1896
1897
1898
1899

/Friköpt 1899/